Kraj Vysočina

Jak se žije na Vysočině

Motto:

„Pokud někdo říká, že naše Vysočina je chudý kraj s poli plnými hnědé neúrodné země a kamení, je jasné, že je buď blázen, nebo o Vysočině vůbec nic neví."

Miloš Vystrčil
hejtman Vysočiny
7. květen 2008

Jak se žije na Vysočině
autor: Miloš Vystrčil, Michal Šulc
redakce: Petros Martakidis
fotografie: archiv kraje Vysočina a Luboš Pavlíček
výtvarný návrh a sazba: Petros Martakidis
vydal: Kraj Vysočina, Žižkova 57, Jihlava

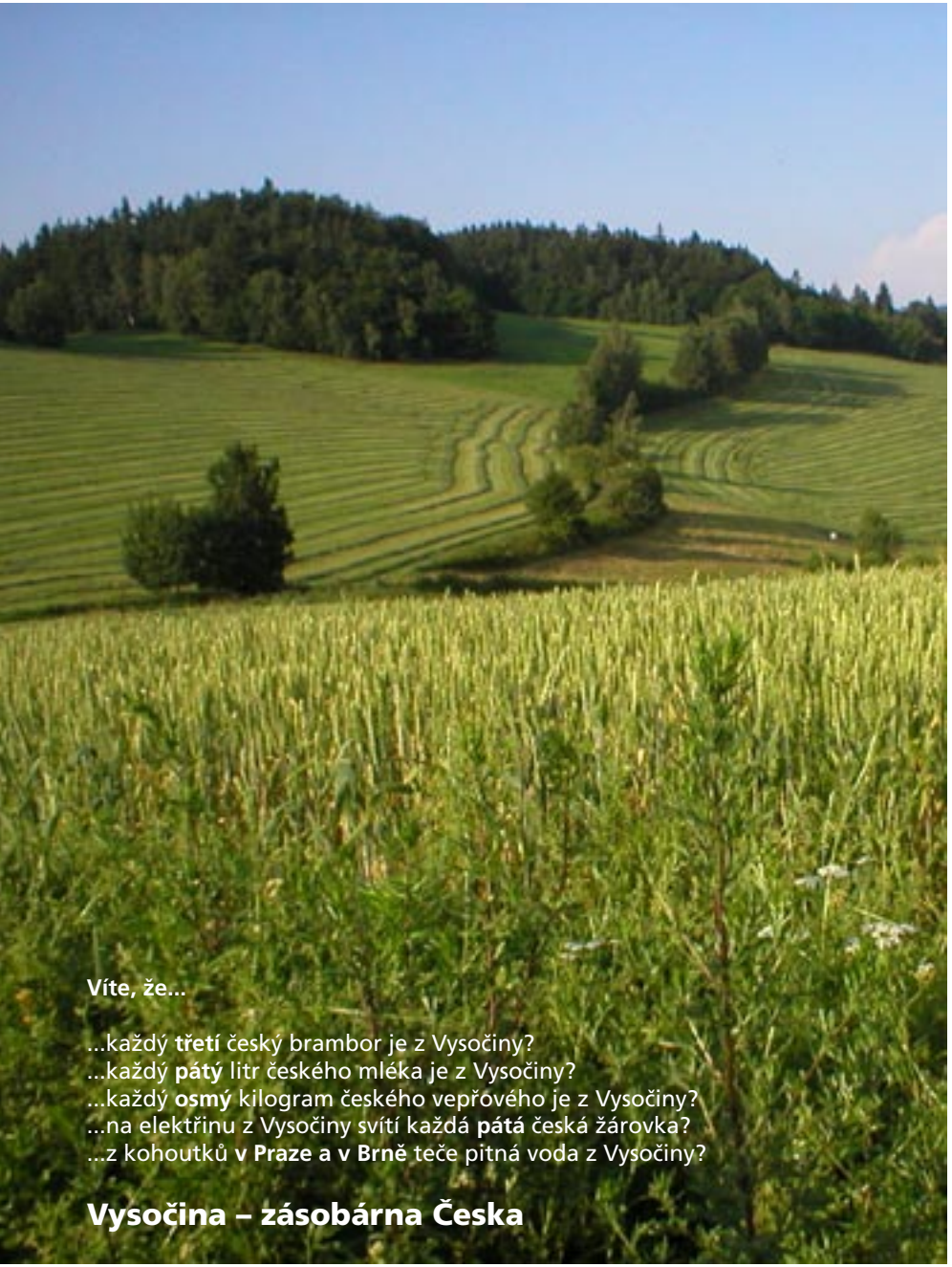

Obsah:

I. Jak se žije na Vysočině ...4

1. Úvod ...4

2. Jak se orientovat v knize? ...6

II. Kvalita života ...8

1. Kriminalita ...10

2. Střední délka života ...12

3. Čistota ovzduší ...14

4. Průměrná mzda ...16

III. Makroekonomika ...18

1. Produktivita práce ...20

2. Nezaměstnanost ...22

3. Průměrná tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele ...24

4. Čistý disponibilní důchod domácností ...26

IV. Inovační schopnost ...28

1. Výdaje na výzkum a vývoj ...30

2. Počet zaměstnanců výzkumu a vývoje ...32

3. Přímé zahraniční investice ...34

4. Podíl zaměstnaných vysokoškoláků ...36

V. Celkové hodnocení ...38

VI. Závěr ...40

1. O datech ...40

2. O autorech ...41

3. Rejstřík ...42

I. Jak se žije na Vysočině

1. Úvod

Možná to někteří dobře znáte. Před nástupem do školy, před změnou pracovního místa, před změnou bydliště a podobně nám to ti zkušenější mnohokrát opakovali. Je moc důležité, jak se zapíšeš, jakou hned na začátku získáš pověst neboli nálepku. Bylo to tak i zhruba před osmi lety. Vysočina se ještě jako kraj ani nenarodila a již někteří věděli, jaká že vlastně je, nebo tedy přesněji bude. Dnes již spíše s úsměvem a nadhledem vzpomínám na některé věty plné pochybností a určité nedůvěry.

Ano, váš kraj je krásný, ale zároveň je i drsný a – diplomaticky řečeno – nepříliš bohatý. To byla slova, která jsme na začátku vzniku kraje Vysočina slýchávali poměrně často.

Jsem přesvědčen, že bylo správně, když jsme tenkrát v roce 2000 usoudili, že nemá cenu ztrácet čas a pouštět se do nekonečných slovních soubojů a dokazovat, že pravda o Vysočině je, a hlavně může být úplně jiná. Shodli jsme se totiž velmi rychle na tom, že je daleko důležitější začít pro náš kraj společně pracovat a postupně ne slovy, ale činy všechny přesvědčit o výjimečném významu, vysokém ekonomickém a společenském potenciálu a nepostradatelnosti Vysočiny.

Píše se rok 2008 a pomalu končí druhé volební období krajského zastupitelstva. Máme za sebou skoro osm let života kraje Vysočina a já jsem dospěl k názoru, že nadešel čas, kdy je potřeba na některé opakované otázky jasně odpovědět a i trochu s pýchou a hrdostí si říci, jak se vlastně žije na Vysočině.

Je to pravda a je to tak. Obyvatel našeho kraje má opravdu štěstí – bydlí v kraji, který je jedním z nejlepších míst pro život v Česku. To není nijak nadsazené tvrzení z propagačních příruček, to je výsledek pečlivého srovnávání statistik.

Dnešní svět je plný nejrůznějších statistických údajů, průzkumů a žebříčků, které jsou ale někdy nepřiměřeně dlouhé, často bohužel nepřehledné, srovnávají navzájem nesrovnatelné a někdy jejich výsledky odpovídají přání toho, kdo je platí.

Proto se náš kraj rozhodl najít v té záplavě údajů čísla, která navzájem srovnávat lze, udělat z nich přehledný soupis a opravdu důkladně porovnat platná fakta. Zjistit, jak na tom je Vysočina ekonomicky, jak se zde lidem žije, a hlavně kam směřuje hospodářství a vůbec život v našem kraji.

Knížka, kterou nyní držíte v rukou, je potom výsledkem práce zejména krajského odboru analýz. Publikace, jež je v současné době v oblasti mezikrajských srovnání naprosto jedinečná, představuje pozici Vysočiny mezi ostatními kraji v období let 2000–2006 ze dvou hledisek.

Tím prvním je hledisko současné úrovně, tedy toho, jakých absolutních hodnot, jaké současné výkonnosti v jednotlivých důležitých statistických ukazatelích Vysočina nyní dosahuje.

Tím druhým a pro mě osobně naprosto klíčovým hlediskem, je hledisko rychlosti rozvoje Vysočiny, tedy rychlosti růstu její výkonnosti a změny ukazatelů této výkonnosti a kvality života k lepšímu.

Krajští analytici použili metodiku srovnání, která vychází z publikace Jaroslava Kahouna *Ukazatele regionální konkurenceschopnosti v České republice*, vydané Centrem ekonomických studií a v odborných kruzích všeobecně respektované.

Pokud naleznete čas a dostatek trpělivosti k přečtení naší knížky, slibuji vám, že se dozvíte o naší Vysočině velmi zajímavé údaje.

Na závěr si dovolím již pouze zdůraznit a možná trochu jinými slovy zopakovat dvě věci.

Tou první je konstatování, že veškeré údaje, které se v použitých statistikách objevují, vznikly zpracováním veřejně přístupných dat, a jsou tedy objektivní s jednoduše ověřitelnou pravdivostí.

Tou druhou je poděkování všem, kteří měli a mají sílu pracovat pro Vysočinu, vytrvale bojovat s mýty a vysvětlovat. Vysočina byla vždy krásným místem pro život. Jsem přesvědčen, že dnes toto tvrzení platí ještě více než před osmi lety, a věřím, že i díky této knížce si to uvědomí zase o trochu více lidí a také, že se postupně naučíme být na Vysočinu náležitě hrdí.

Miloš Vystrčil
hejtman Vysočiny
19. červen 2008

2. Jak se orientovat v knize?

Knížka má celkem šest kapitol s názvy I. Jak se žije na Vysočině, II. Kvalita života, III. Makroekonomika, IV. Inovační schopnost, V. Celkové hodnocení, VI. Závěr. Jednotlivé části jsou oddělené barvou stránek.

I. Jak se žije na Vysočině

Kapitola obsahuje úvodní slovo hejtmana Vysočiny Miloše Vystrčila, návod, jak se v knížce orientovat, jak si počínat při čtení stránek, zejména grafů, a vysvětlení významu základních pojmů.

II. Kvalita života

Stránky se zeleným pruhem neboli zelené stránky obsahují údaje o kvalitě života. Zde se dočtete, zda je v našem kraji bezpečno a čisto, jestli rodiny mají více peněz než v jiných krajích a zda se dožíváme vyššího, či nižšího věku než lidé jinde v Česku. Kapitola obsahuje souhrnné vyhodnocení a v podkapitolách i pořadí podle jednotlivých ukazatelů.

III. Makroekonomika

Modré stránky se věnují ekonomice a tedy hospodářství Vysočiny a hodnocení rychlosti, s jakou ekonomika našeho kraje roste v porovnání s ostatními kraji. Kapitola obsahuje souhrnné vyhodnocení a v podkapitolách i pořadí podle jednotlivých ukazatelů.

IV. Inovační schopnost

Oranžové stránky se zabývají inovacemi: novými způsoby práce a novými odvětvími průmyslu a služeb. Ty jsou důležité – mluví totiž o tom, zda umíme v našem kraji nejen vyrábět a hospodařit, ale také říkají, jak moc myslíme na budoucnost. Kapitola obsahuje souhrnné vyhodnocení a v podkapitolách i pořadí podle jednotlivých ukazatelů.

V. Celkové hodnocení

Červené stránky se zabývají celkovým vyhodnocením všech ukazatelů v jednom grafu a sestavením pořadí krajů na základě získaných průměrných hodnot jak z hlediska průměrné úrovně (hodnoty) všech ukazatelů, tak z hlediska průměrného pořadí rychlosti zlepšování ukazatelů u jednotlivých krajů.

VI. Závěr

Závěr obsahuje alespoň několik málo údajů o autorech knížky včetně kontaktních údajů a také podrobnější popis zdrojů a použitých dat. Významnou součástí je také rejstřík nejdůležitějších pojmů, které se v knize vyskytují.

ČTENÍ STRÁNEK, ZEJMÉNA GRAFŮ:

Za nejdůležitější součást knihy považujeme větší grafy se čtvercovou sítí, ve kterých jsou na vodorovné ose srovnány kraje podle velikosti (výkonnosti – úrovně neboli absolutní hodnoty) ukazatele v posledním známém roce (v některých případech použili analytici roční průměr od roku 2000, aby zamezili zkreslení vlivem ročních výkyvů). Na svislé ose jsou zase kraje seřazeny podle rychlosti (dynamiky) rozvoje, tedy podle rychlosti změny (zlepšování) měřených ukazatelů. V některých případech analytici použili z důvodu potlačení zkreslení opět průměrné hodnoty ukazatelů.

Jednoduše se dá říci, že čím více vpravo je umístěna značka daného kraje, tím je na tom kraj lépe z hlediska velikosti (výkonnosti, absolutní hodnoty) ukazatele, a čím je značka daného kraje výše, tím je na tom kraj lépe z hlediska rychlosti svého rozvoje (rychlosti zlepšování hodnoty ukazatele). Nejlepší umístění značky je tedy pro daný kraj v pravém horním rohu grafu, naopak nejhorší v levém dolním rohu grafu.

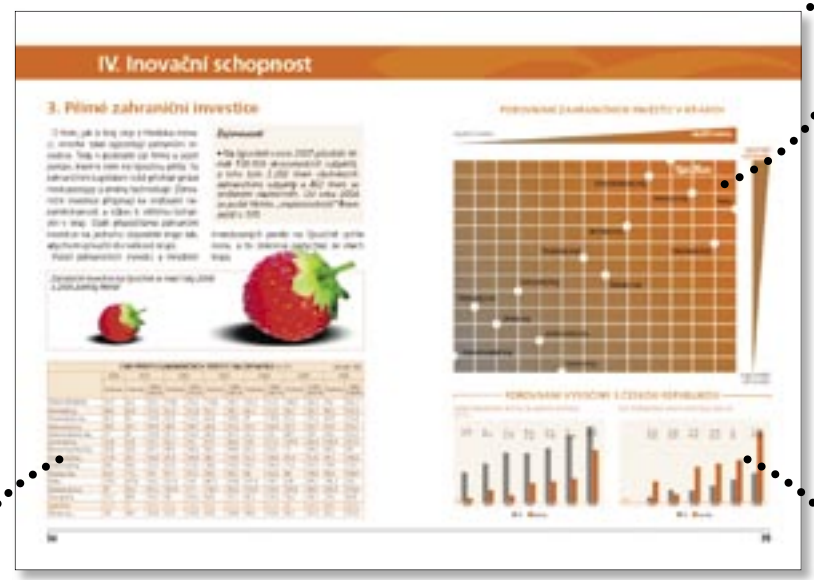

Pro ty, kterým údaje z grafů nestačí, je tady vždy tabulka. Z té se dozvíte skutečná čísla všech krajů a můžete je porovnávat sami.

Další menší grafy ukazují porovnání rychlosti vývoje a velikost ukazatelů v porovnání Vysočiny nikoliv s kraji, ale s celorepublikovým průměrem.

II. Kvalita života

Vysočina – nejlepší místo pro život

Co vůbec je kvalita života? Na takovou otázku odpoví asi každý, že kvalita života se pozná podle zdraví, pocitu pohody a bezpečí, samozřejmě množství peněz a tak dále. Podobně jsme k tomu přistoupili i my a porovnali mezi kraji střední délku života obyvatel, čistotu ovzduší, trestnou činnost a průměrné mzdy. Z toho všeho vyšlo, že jsme na tom, co se kvality života týká, opravdu ze všech krajů nejlépe. A ještě lepší zpráva je, že se tyto údaje a čísla stále poměrně rychle ve své většině vylepšují. Tak rychle, že nás v té rychlosti předstihl jen Liberecký kraj. Vysočina je opravdu nejlepší místo pro život.

Zajímavosti

- *Kdyby se planeta Země smrskla do kraje Vysočina, přibližně 400 obyvatel by ročně zemřelo na nedostatek pitné vody a nedostatečnou kanalizaci.*
- *Kdyby se planeta Země smrskla do kraje Vysočina, 48 procent domů by nebylo napojeno na vodovod a 70 procent domů na kanalizaci.*

POROVNÁNÍ KVALITY ŽIVOTA MEZI KRAJI

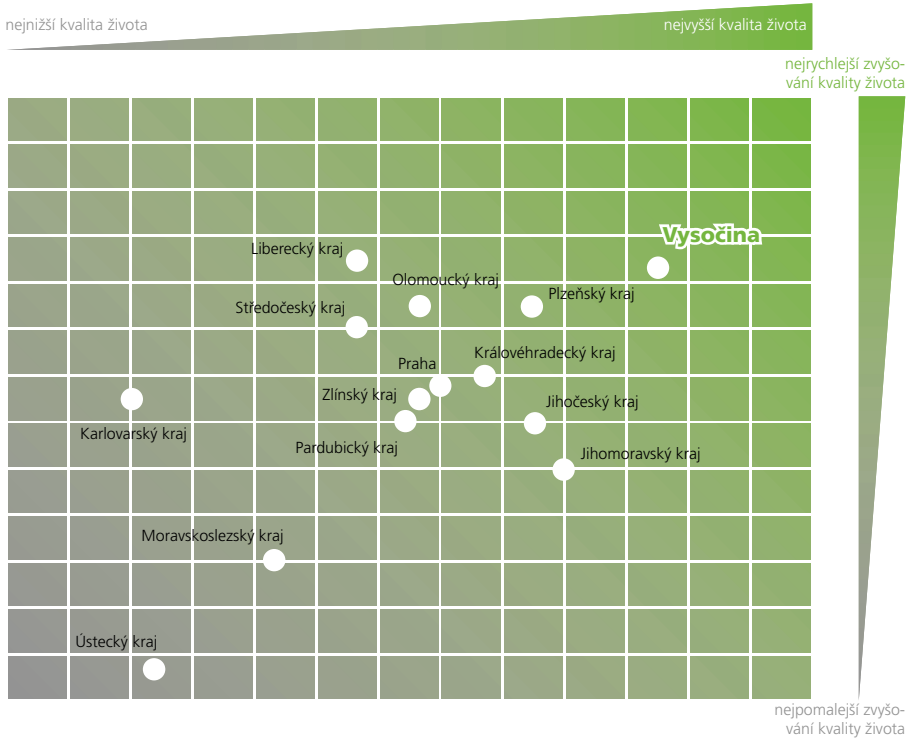

II. Kvalita života

1. Kriminalita

Je na Vysočině bezpečně? V porovnání s ostatními částmi naší republiky určitě ano. Na 1.000 obyvatel našeho kraje připadá asi 16 spáchaných trestných činů ročně, a to je ze všech krajů nejméně. Kriminalita v našem kraji navíc nijak neroste, spíše se kolem této hodnoty drží.

Zajímavosti

Z celkového počtu 8.184 trestných činů, spáchaných na Vysočině v roce 2006 připadlo více než 50 procent na krádeže. Recidivisté spáchali téměř 30 procent trestných činů.

V tomto lese roste skutečně 1.000 stromů. Schválně si je spočítejte. Mezi stromy je přesně 16 suchých. Tedy tolik, kolik připadá na 1.000 obyvatel Vysočiny trestných činů. Které stromy jsou více vidět? Kterých si všimnete na první pohled?

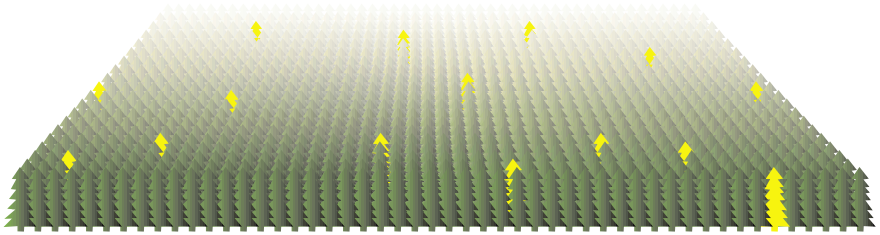

SPÁCHANÉ TRESTNÉ ČINY NA 1.000 OBYVATEL (počet) (zdroj dat: Policie ČR)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	Index 2000%	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	38,1	35,1	92,1	36,5	95,7	35,0	91,9	34,4	90,2	33,6	88,0	32,7	85,7
Jihočeský kraj	29,8	27,2	91,3	26,0	87,4	25,2	84,7	26,2	88,0	26,7	89,6	25,6	85,8
Jihomoravský kraj	32,2	28,5	88,3	31,6	98,0	30,6	94,9	28,5	88,4	27,3	84,8	28,2	87,6
Karlovarský kraj	35,1	33,7	96,2	36,6	104,4	34,8	99,3	34,0	96,9	33,1	94,5	31,1	88,7
Královéhradecký kraj	24,3	23,6	97,2	24,3	99,8	23,2	95,3	23,0	94,5	21,3	87,5	21,0	86,2
Liberecký kraj	37,4	33,9	90,8	38,4	102,8	36,6	98,0	35,9	96,1	35,0	93,8	34,3	91,8
Moravskoslezský kraj	32,7	29,9	91,6	29,9	91,3	29,7	90,7	28,0	85,5	28,1	85,9	29,4	89,9
Olomoucký kraj	28,6	25,5	89,1	26,0	90,9	24,9	87,0	24,2	84,6	23,2	81,2	22,0	77,1
Pardubický kraj	23,2	20,9	90,0	22,3	95,9	20,8	89,7	20,8	89,6	20,3	87,5	18,9	81,3
Plzeňský kraj	21,3	28,2	90,1	29,1	93,0	29,4	93,8	30,6	97,7	27,4	87,6	25,1	80,1
Praha	90,6	86,2	95,1	88,5	97,8	85,0	93,9	83,1	91,8	81,0	89,4	75,1	82,9
Středočeský kraj	40,8	36,6	89,7	37,3	91,6	34,0	83,3	33,0	81,0	32,1	78,8	31,6	77,6
Ústecký kraj	38,8	36,0	92,7	38,4	98,8	37,6	96,9	39,3	101,3	39,8	102,5	39,8	102,6
Vysočina	17,9	16,3	91,0	17,3	96,9	16,8	93,9	16,5	92,2	15,6	87,5	16,0	89,4
Zlínský kraj	21,6	20,8	96,4	21,1	97,5	18,6	86,1	18,0	83,2	17,2	79,8	16,8	77,6

POROVNÁNÍ KRIMINALITY MEZI KRAJI

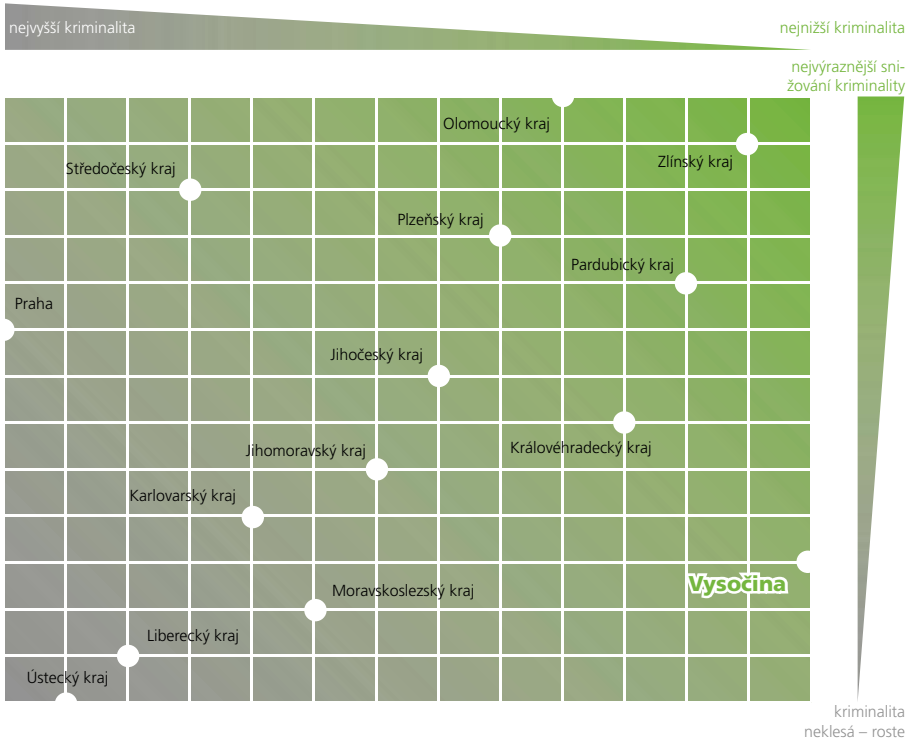

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

TRESTNÉ ČINY NA 1.000 OBYVATEL (POČET)

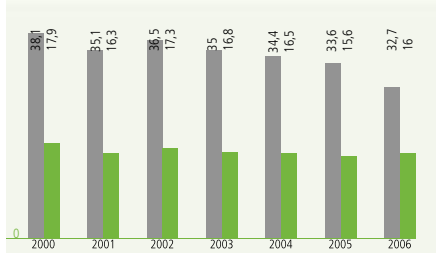

ZMĚNA POČTU TRESTNÝCH ČINŮ NA 1.000 OBYVATEL PROTI ROKU 2000 (%)

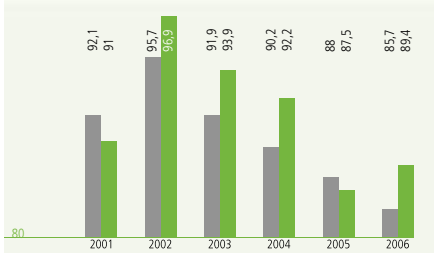

2. Střední délka života

Střední délka života vychází z úmrtnostních tabulek a v podstatě vyjadřuje v dané oblasti nejpravděpodobnější délku života právě narozeného člověka. Toto číslo vypovídá hlavně o tom, jak jsme zdraví, jak máme čisté životní prostředí a jak zdravě, či nezdravě žijeme. Vysočina je opět na špičce, konkrétně třetí, a navíc se naše střední délka života zvyšuje. V rychlosti tohoto zvyšování jsme čtvrtí. Abychom nezapomněli – právě narozený člověk se na Vysočině s největší pravděpodobností dožije věku okolo 77 let.

Zajímavosti

• V roce 2006 žilo na Vysočině 27 obyvatel ve věku 100 a více let, z toho bylo 23 žen a čtyři muži. V témže roce byla nejstarší obcí Vysoká Lhota s průměrným věkem obyvatel 60,5 roku, a naopak nejmladší obcí byl Ždírec s průměrným věkem obyvatel 32,5 roku.

Právě narozený obyvatel Vysočiny se může dožít 77 let. Podívejte se, jak takové roky zpravidla vypadají:

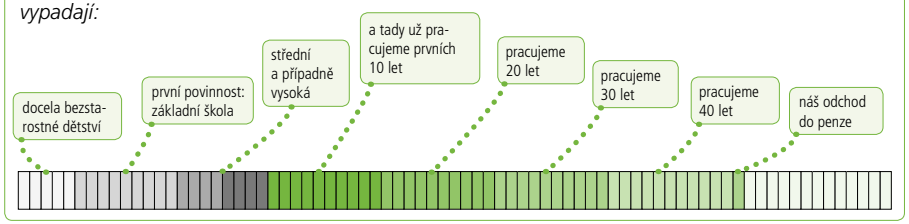

STŘEDNÍ DÉLKA ŽIVOTA – NADĚJE DOŽITÍ (průměr mužů a žen) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	75,0	75,2	100,3	75,3	100,4	75,3	100,3	76,0	101,3	76,0	101,3	76,6	102,1
Jihočeský kraj	75,2	75,4	100,3	75,5	100,4	75,7	100,7	75,9	101,0	76,2	101,4	76,6	101,9
Jihomoravský kraj	75,3	75,7	100,5	75,9	100,8	75,9	100,8	76,3	101,3	76,4	101,4	76,6	101,7
Karlovarský kraj	73,9	73,8	99,8	74,4	100,6	74,5	100,8	74,4	100,7	75,0	101,5	75,3	101,9
Královéhradecký kraj	75,5	75,8	100,4	76,0	100,7	76,0	100,7	76,2	100,9	76,8	101,8	77,2	102,4
Liberecký kraj	74,2	74,6	100,5	74,8	100,9	74,9	101,0	75,3	101,6	75,8	102,2	76,2	102,8
Moravskoslezský kraj	74,0	74,1	100,1	74,3	100,5	74,4	100,5	74,5	100,8	75,0	101,4	75,3	101,9
Olomoucký kraj	75,0	75,0	100,0	75,2	100,2	75,5	100,6	75,9	101,2	76,3	101,7	76,4	101,9
Pardubický kraj	75,2	75,6	100,5	75,7	100,7	75,7	100,7	75,8	100,8	76,4	101,5	76,6	101,8
Plzeňský kraj	74,8	75,1	100,3	75,4	100,8	75,5	100,9	75,4	100,9	75,9	101,5	76,3	101,9
Praha	76,2	76,3	100,1	76,3	100,2	76,5	100,4	76,9	100,9	77,4	101,6	77,8	102,1
Středočeský kraj	74,2	74,8	100,8	75,2	101,3	75,1	101,2	75,2	101,3	75,6	101,8	76,0	102,4
Ústecký kraj	73,2	73,3	100,1	73,3	100,1	73,3	100,1	73,7	100,7	74,1	101,2	74,3	101,5
Vysočina	75,3	75,6	100,5	76,0	100,9	76,0	101,0	76,3	101,5	76,6	101,7	77,0	102,3
Zlínský kraj	74,8	75,1	100,4	75,6	101,1	75,5	101,0	75,7	101,2	75,9	101,5	76,2	101,9

POROVNÁNÍ STŘEDNÍ DÉLKY ŽIVOTA OBYVATEL MEZI KRAJI

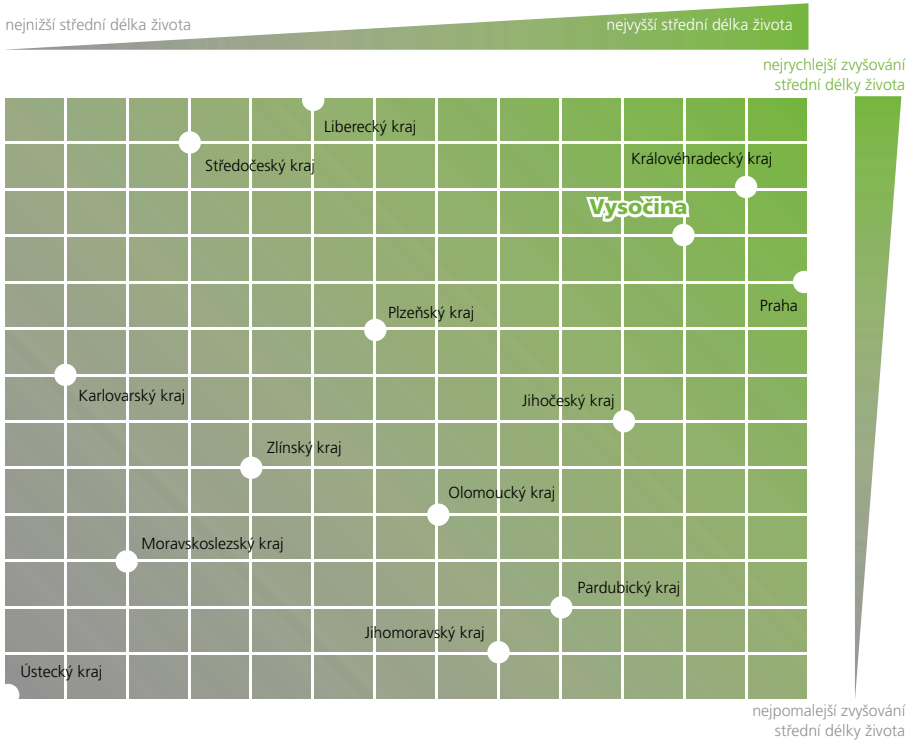

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

STŘEDNÍ DÉLKA ŽIVOTA (ROKY)

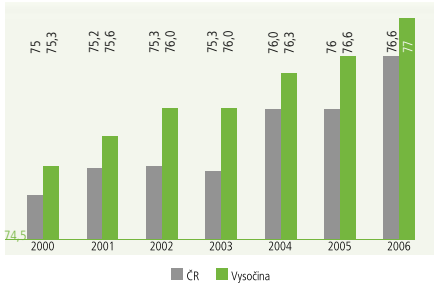

ZMĚNA STŘEDNÍ DÉLKY ŽIVOTA PROTI ROKU 2000 (%)

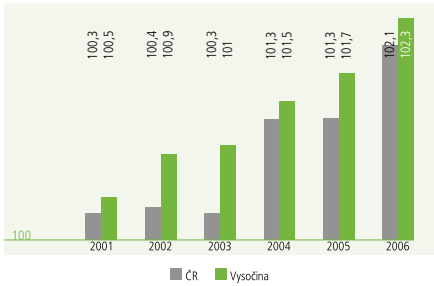

3. Čistota ovzduší

Na Vysočině dýcháme velmi čistý vzduch a každým rokem je to v průměru lepší. V této kapitole porovnáváme roční hmotnost emisí oxidu siřičitého, oxidu dusíku a oxidu uhelnatého v tunách na kilometru čtverečním mezi kraji. Čistý vzduch je jedním z nejdůležitějších ukazatelů čistoty celého životního prostředí. Pokud průmysl příliš neznečišťuje ovzduší, je pravděpodobné, že ani další části přírody příliš netrpí. Konkrétně máme na Vysočině po Jihomoravském kraji druhé nejlepší podmínky k dýchání a jsme třetí v rychlosti zlepšování kvality vzduchu.

Zajímavosti

- *Nejvyšší teplotu naměřili v roce 2007 meteorologové na Vysočině ve Velkém Meziříčí, a to 34,1°C. Naopak nejnižší pak v Přibyslavi, -25,1°C.*
- *Na Vysočině jsou dvě chráněné krajinné oblasti, devět přírodních parků a 170 maloplošných chráněných území.*

Na Vysočině se v ovzduší za rok vyskytnou dvě tuny emisí na kilometru čtverečním. To odpovídá hmotnosti dvou vzrostlých býků.

Oproti tomu například v Moravskoslezském kraji je takových emisí bezmála 35 tun, tedy hmotnost sedmi pořádných slonů!

EMISE (t/km²) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	9,4	9,2	97,9	8,3	88,4	8,4	89,4	8,4	89,7	7,8	83,1
Jihočeský kraj	3,5	3,4	97,7	2,8	80,2	2,8	79,4	2,8	80,8	2,5	71,2
Jihomoravský kraj	2,1	2,4	112,6	2,0	94,7	2,1	96,2	2,1	97,3	2,0	91,7
Karlovarský kraj	12,6	12,1	95,5	9,4	74,0	8,7	68,5	9,0	71,4	8,3	65,9
Královéhradecký kraj	5,8	5,6	96,7	4,2	72,5	4,7	81,9	4,6	80,1	4,2	72,1
Liberecký kraj	6,5	6,2	95,6	4,5	68,9	4,3	66,5	4,2	64,1	3,7	56,3
Moravskoslezský kraj	34,3	34,4	100,4	33,0	96,2	35,6	103,6	36,3	105,8	34,4	100,2
Olomoucký kraj	4,4	4,1	93,0	3,5	79,5	3,4	75,6	3,6	80,4	3,2	73,2
Pardubický kraj	10,4	10,9	104,7	9,3	89,2	10,3	98,5	8,8	84,1	7,7	74,3
Plzeňský kraj	4,7	4,5	96,9	3,7	78,6	3,7	78,3	3,8	80,8	3,4	73,2
Praha	8,7	28,6	330,2	17,1	197,7	16,2	187,0	18,5	213,9	17,3	199,9
Středočeský kraj	7,1	7,2	101,7	6,7	94,8	6,5	91,8	6,5	92,8	6,1	85,8
Ústecký kraj	32,0	29,2	91,2	30,0	93,7	28,5	89,1	28,7	89,5	27,5	85,9
Vysočina	2,9	2,9	100,5	2,4	81,2	2,4	83,0	2,3	78,2	2,0	70,1
Zlínský kraj	5,0	4,9	98,5	4,0	79,4	4,2	83,9	4,4	86,9	3,8	76,4

POROVNÁNÍ ČISTOTY VZDUCHU MEZI KRAJI

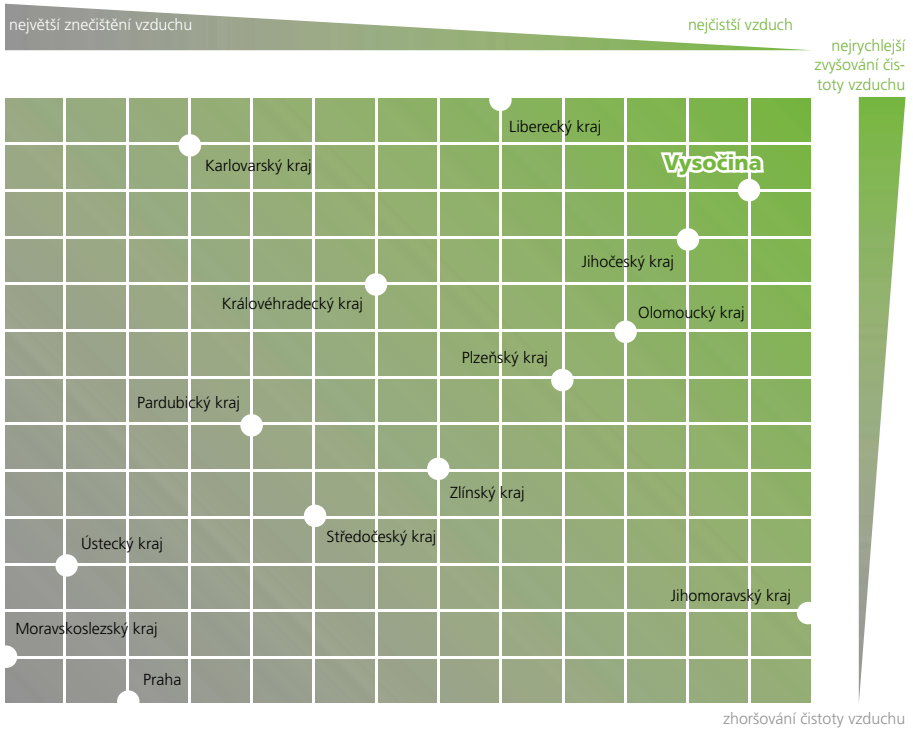

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

ZNEČIŠTĚNÍ VZDUCHU (TUNY EMISÍ NA KM²)

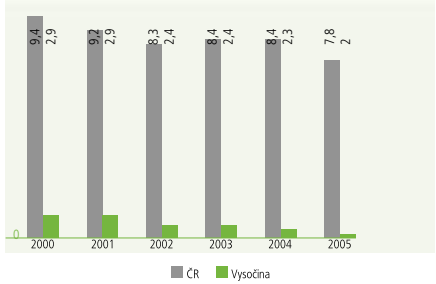

SNIŽOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ VZDUCHU PROTI ROKU 2000 (%)

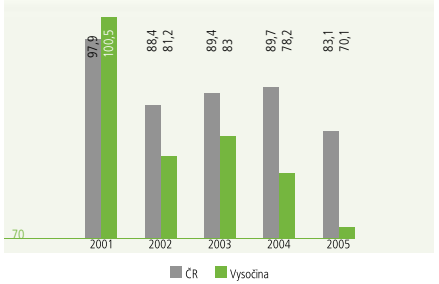

4. Průměrná mzda

Průměrná měsíční hrubá mzda na Vysočině roste ze všech českých a moravských krajů nejrychleji. Její výše byla v roce 2006 17.622 korun, což nás řadí na deváté místo mezi kraji, zatímco v roce 2000 to bylo pouze 11.346 korun a mezi kraji jsme byli poslední. Lidé na Vysočině si nežijí na vysoké noze, nicméně mzdy opravdu relativně rychle rostou a analýza ukazuje, že za posledních osm let je tento růst trvalý. Průměrná hrubá měsíční mzda (tedy peníze, které člověk vydělá za měsíc před odečtením daní, sociálního a zdravotního pojištění) je číslo, jež kromě samotných výplat zaměstnanců ukazuje odvozeně také na úspěšnost místních firem a jejich rozvoj.

Zajímavosti

- *Největšími zaměstnavateli na Vysočině jsou jihlavská firma BOSCH DIESEL, s. r. o. a žďárská firma Žďas, a. s., kteří dohromady zaměstnávají téměř 9.000 zaměstnanců.*
- *Významným regionálním zaměstnavatelem je rovněž kraj Vysočina, v jehož příspěvkových organizacích v roce 2007 pracovalo více než 11.000 zaměstnanců.*
- *Mimochodem: víte, že kdyby se planeta Země smrskla do kraje Vysočina, asi 97.000 obyvatel Vysočiny by žilo za méně než jeden dolar na den?*

PRŮMĚRNÁ HRUBÁ MĚSÍČNÍ MZDA (Kč na fyzickou osobu) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	13 614,2	14 793,1	108,7	15 845,2	116,4	16 916,8	124,3	18 041	132,5	18 992	139,5	20 207	148,4
Jihočeský kraj	12 258	13 201	107,7	14 040,6	114,5	14 883	121,4	15 760	128,6	16 647	135,8	17 732	144,7
Jihomoravský kraj	12 088	13 101	108,4	14 076	116,4	15 188	125,6	16 229	134,3	17 013	140,7	18 356	151,9
Karlovarský kraj	11 717	12 647	107,9	13 517,3	115,4	14 477	123,6	15 461	132	16 009	136,6	16 998	145,1
Královéhradecký kraj	11 945	12 943	108,4	13 757,2	115,2	14 734	123,3	15 737	131,7	16 386	137,2	17 313	144,9
Liberecký kraj	12 119	13 184	108,8	14 088,5	116,3	15 117	124,7	16 231	133,9	17 008	140,3	18 120	149,5
Moravskoslezský kraj	12 794	13 988	109,3	14 911,6	116,6	15 851	123,9	16 914	132,2	17 618	137,7	18 690	146,1
Olomoucký kraj	11 558	12 519	108,3	13 351,4	115,5	14 326	123,9	15 453	133,7	16 207	140,2	17 087	147,8
Pardubický kraj	11 695	12 641	108,1	13 500,9	115,4	14 581	124,7	15 569	133,1	16 353	139,8	17 269	147,7
Plzeňský kraj	12 676	13 882	109,5	14 822,9	116,9	15 816	124,8	16 848	132,9	17 657	139,3	18 731	147,8
Praha	16 923	18 404	108,8	19 899	117,6	21 073	124,5	22 443	132,6	23 792	140,6	25 281	149,4
Středočeský kraj	13 623	14 687	107,8	15 559,6	114,2	16 571	121,6	17 713	130	18 627	136,7	19 812	145,4
Ústecký kraj	12 513	13 437	107,4	14 266,3	114	15 322	122,4	16 345	130,6	17 113	136,8	18 097	144,6
Vysočina	11 346	12 575	110,8	13 447,1	118,5	14 496	127,8	15 553	137,1	16 319	143,8	17 622	155,3
Zlínský kraj	11 967	12 988	108,5	13 732,7	114,8	14 694	122,8	15 631	130,6	16 442	137,4	17 387	145,3

POROVNÁNÍ PRŮMĚRNÉ MZDY MEZI KRAJI

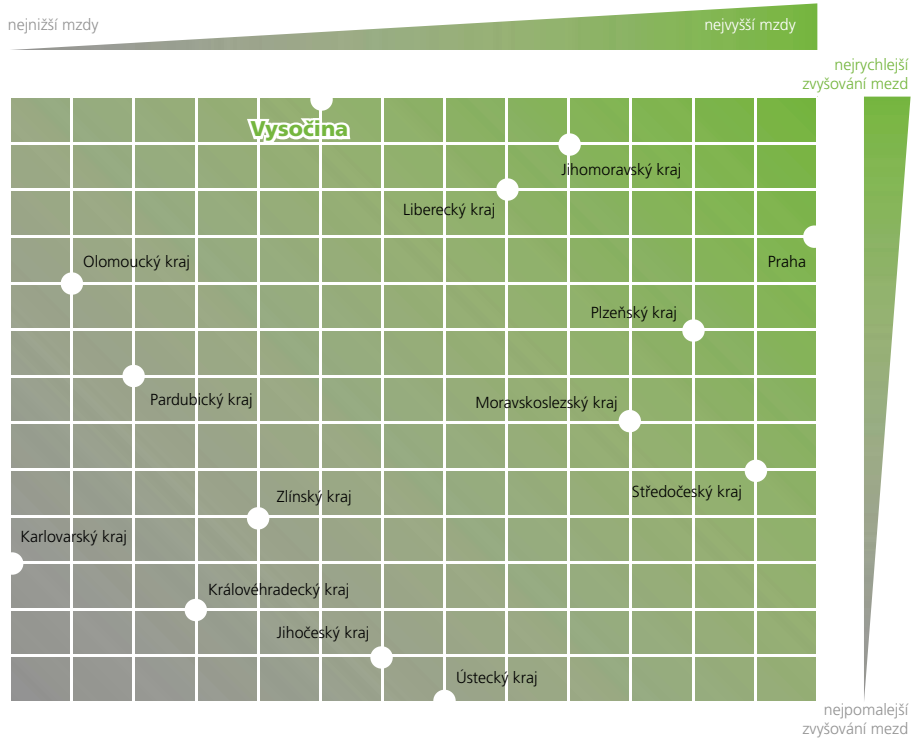

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

PRŮMĚRNÁ MZDA (KČ)

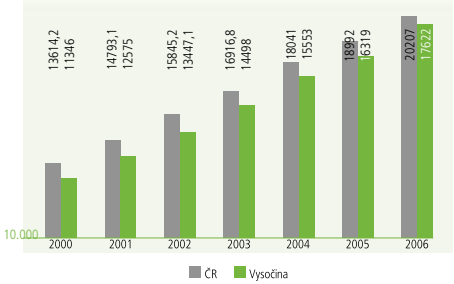

RYCHLOST RŮSTU PRŮMĚRNÉ MZDY PROTI ROKU 2000 (%)

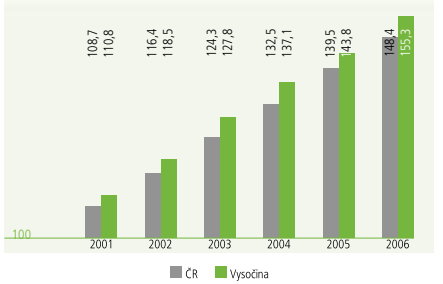

Ekonomika Vysočiny prudce roste

Ekonomika každého českého kraje je samozřejmě nejvíce závislá na spoustě faktorů, které kraj ovlivnit nemůže. Například vývoj kurzu koruny, výše daní, jasné zákony. Něco ale kraj ovlivnit může – například vzdělání lidí, dobré silnice či atraktivitu kraje pro investory. To vše společně s dalšími faktory vytváří ve svém součtu prostředí pro podnikání osob i firem, jež se pak uplatňují se svými výrobky na trhu. S rozvojem podnikání přichází zaměstnanost i vyšší výplaty. Zaměstnanci logicky pak i více utrácejí za zboží i služby a životní úroveň v kraji se může postupně zvyšovat.

Ze čtrnácti českých krajů je síla ekonomiky Vysočiny na sedmém místě. Kromě Prahy, která žebříček vede, jsou před námi opět velké kraje s velkými městy – Středočeský kraj, Jihomoravský kraj, Plzeňský kraj, Jihočeský kraj a velmi těsně kraj Královéhradecký. To ale nemusí být pravda dlouho. Ekonomika Vysočiny velmi prudce roste a spolu s Moravskoslezským krajem držíme špičku pelotonu. Předstihla nás ještě Praha, ale ta se z ekonomických statistik vyjímá – patří mezi obecně nejbohatší a ekonomicky nejvýkonnější města.

Zajímavosti

- *Vysočina je tradiční zemědělský kraj. Zemědělstvím se zabývá 11 procent všech ekonomických subjektů na Vysočině. Z Vysočiny pochází například 34 procent produkce brambor a 16 procent produkce mléka v České republice.*

POROVNÁNÍ EKONOMIKY MEZI KRAJI

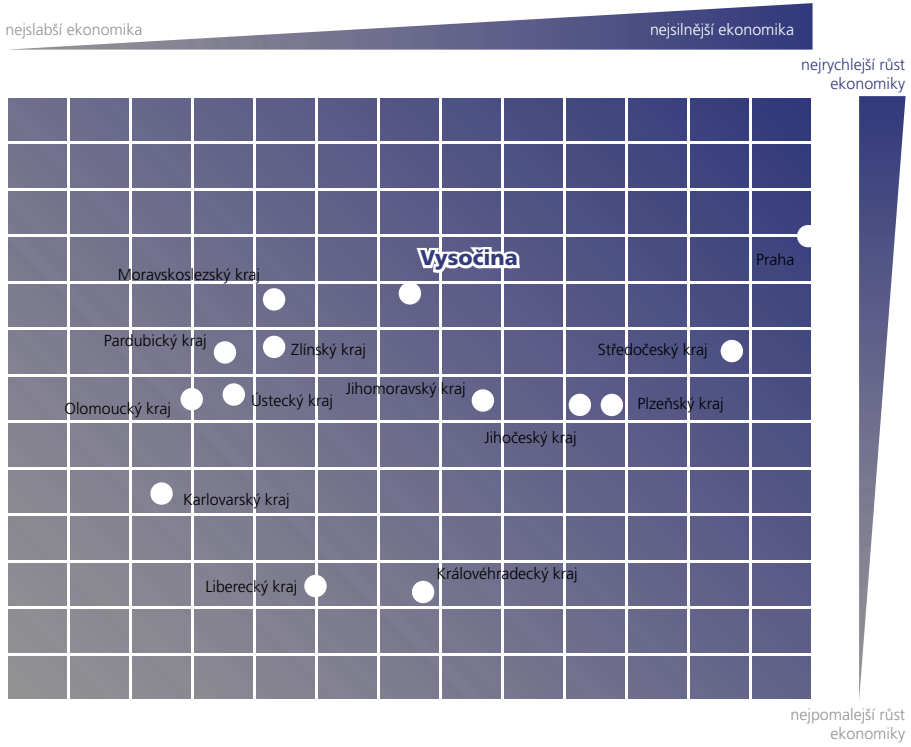

III. Makroekonomika

1. Produktivita práce

Jestliže chceme seriózně zjistit, jaký je stav hospodářství v kraji, patří produktivita práce mezi nejdůležitější údaje. Je to vlastně hodnota výrobků a služeb, které za rok vyrobí či poskytne jeden zaměstnanec. Ve výhodě jsou samozřejmě kraje, kde působí bohatá odvětví s vysokou přidanou hodnotou.

Obvykle statistiky používají tento údaj trochu jinak. Místo zaměstnanců počítají obyvatele – tedy člověka, jenž má v kraji trvalé bydliště. To je ale zkreslující, protože je hodně těch, kteří z Vysočiny za prací dojíždějí. Počítáme tedy jen zaměstnance, jež statistiky zachytí podle místa skutečného výkonu práce. Zaměstnanci z Vysočiny jsou sedmí nejproduktivnější mezi kraji. Opět se ukázalo, že tato produktivita velmi slušně roste.

Zajímavosti

• Nejvíce zboží se z našeho kraje vyváží do Německa (36 procent), Francie a Rakouska (7,5 procenta), na Slovensko (6,5 procenta), Polska a Itálie (pět procent). Ročně se do těchto zemí z Vysočiny exportuje zboží za 92 miliard korun.

• K nákupním zvyklostem v našem kraji patří internet. Více než 12 procent lidí z Vysočiny přes internet nakupuje, z krajů nás v tomto předčí jen Středočeský a Praha.

Každý z nás na Vysočině v průměru vyprodukuje za rok hodnotu, která v přepočtu odpovídá 579.900 korunám. Pro zajímavost – nejvyšší produktivita je v Praze, a ta činí 893.300 korun.

PRODUKTIVITA PRÁCE (HDP b. c. na jednoho zaměstnance v tis. Kč) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	443,1	474	107	493,8	111,4	523,4	118,1	569,7	128,6	598,9	135,2	635,9	143,5
Jihočeský kraj	406,3	432,4	106,4	453,1	111,5	474,8	116,8	517,1	127,3	546,1	134,4	588,9	144,9
Jihomoravský kraj	414,2	451,3	108,9	474,6	114,6	497,3	120	535,5	129,3	558,6	134,8	596,1	143,9
Karlovarský kraj	351,3	360,5	102,6	397,9	113,3	406,7	115,8	440,1	125,3	442,5	125,9	491,2	139,8
Královéhradecký kraj	410,6	434,1	105,7	439,9	107,2	468,2	114	531	129,3	531	129,3	565,9	137,8
Liberecký kraj	403	419,6	104,1	439,2	109	432,3	107,3	459,6	114	516,2	128,1	563,6	139,9
Moravskoslezský kraj	397,2	424,5	106,9	432	108,8	468,3	117,9	543,8	136,9	583,3	146,9	632,4	159,2
Olomoucký kraj	400,5	416,4	104	423,2	105,7	440,3	109,9	505,4	126,2	505,2	126,1	519	129,6
Pardubický kraj	399,1	417	104,5	436,4	109,4	459,7	115,2	490,2	122,8	506,5	126,9	541,7	135,7
Plzeňský kraj	403,5	434,5	107,7	439,4	108,9	481,1	119,2	527,5	130,7	529,5	131,2	574,9	142,5
Praha	628,3	694,3	110,5	729,8	116,2	764,1	121,6	817,7	130,1	858,1	136,6	893,3	142,2
Středočeský kraj	452,2	472,2	104,4	492,7	109	531,9	117,6	570,6	126,2	602,2	133,2	620	137,1
Ústecký kraj	416,9	422,5	101,3	440,6	105,7	488,7	117,2	525,5	126	555,5	133,2	590,2	141,6
Vysočina	390,4	437,5	112,1	456,7	117	489,2	125,3	514,6	131,8	548,5	140,5	579,9	148,6
Zlínský kraj	384,6	411,1	106,9	433,2	112,7	448,5	116,6	477	124	525,6	136,7	554,2	144,1

POROVNÁNÍ PRODUKTIVITY PRÁCE MEZI KRAJI

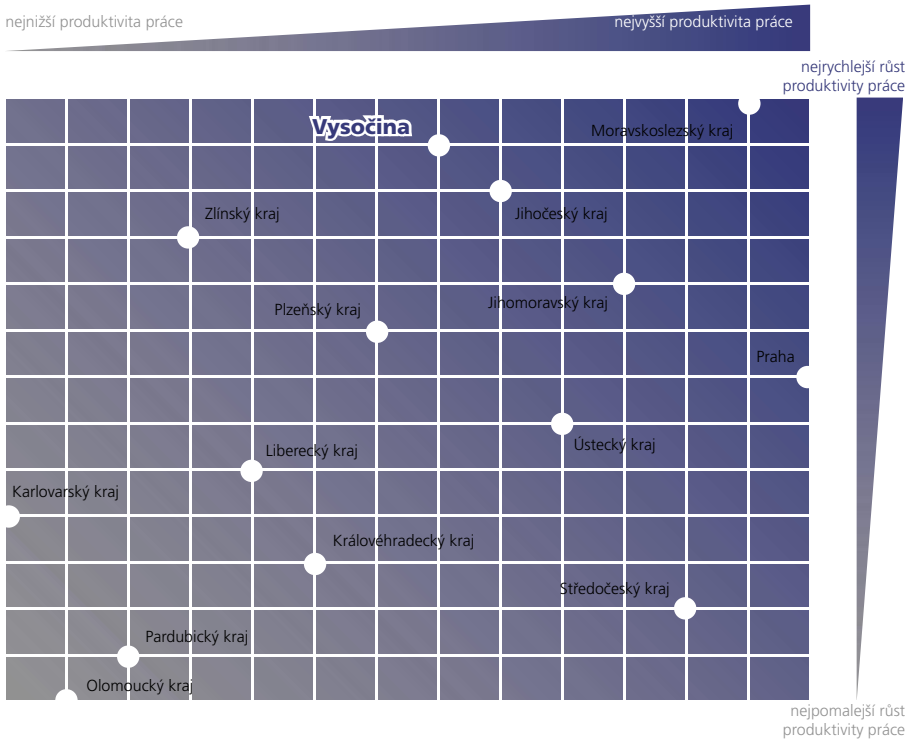

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT NA JEDNOHO ZAMĚSTNANCE (TIS. KČ)

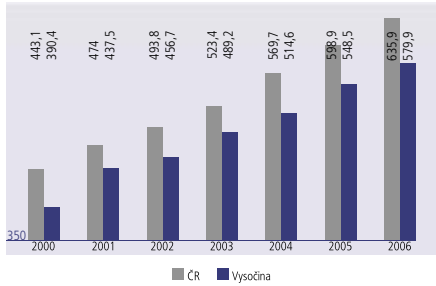

RŮST HRUBÉHO DOMÁCÍHO PRODUKTU NA JEDNOHO ZAMĚSTNANCE PROTI ROKU 2000 (%)

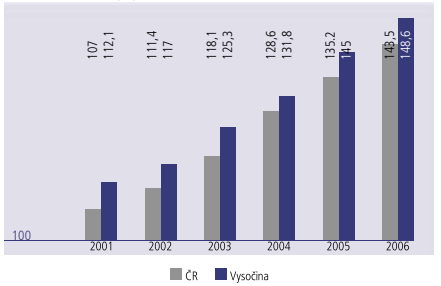

2. Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je vyjádřena poměrem počtu nezaměstnaných k těm, kteří pracovat mohou.

Vysočina je kraj s nezaměstnaností dlouhodobě zhruba o půl procenta nižší, než je průměr České republiky, a v tomto ohledu pátý nejlepší český kraj.

Nižší nezaměstnanost než na Vysočině je již pouze v Praze, Středočeském, Jihočeském a Plzeňském kraji. V posledních letech v našem kraji stejně jako v celé republice nezaměstnanost poměrně rychle klesá.

Nezaměstnaných je u nás nyní v roce 2008 něco málo přes pět procent, což je například ve srovnání s desetiprocentní nezaměstnaností v Karlovarském kraji, či dokonce bezmála čtrnáctiprocentní nezaměstnaností v kraji Ústeckém velmi dobré číslo a je třeba je mít na paměti.

Zajímavosti

• V kraji Vysočina je nezaměstnaností dlouhodobě nejvíce postiženo Náměšťsko, Třebíčsko, Bystřicko a Moravskobudějovicko. Obecně na Vysočině platí, že čím blíže je místo k dálnici D1, tím menší nezaměstnanost zde je. Míra nezaměstnanosti na Vysočině od roku 2000 nikdy nebyla vyšší než míra nezaměstnanosti v České republice.

Lze říci, že v současné době na Vysočině platí, že téměř každý, kdo chce pracovat, práci bez větších problémů nalezne.

Tento stav je pro kraj velmi důležitý, neboť je to právě nezaměstnanost, která svými průvodními jevy (růst kriminality, snižování tržeb ve službách a podobně) může významně oslabit rozvojový potenciál kraje.

NEZAMĚSTNANOST (%) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	8,8	8,1	92,7	7,3	83,1	7,8	88,7	8,3	94,7	7,9	90,4	7,1	81,5
Jihočeský kraj	5,8	5,6	95,8	5,0	85,3	5,2	88,5	5,7	97,8	5,0	85,9	5,1	87,2
Jihomoravský kraj	8,3	8,5	103,2	7,6	91,9	8,0	97,2	8,3	100,7	8,1	97,7	8,0	96,0
Karlovarský kraj	8,4	7,4	87,6	7,5	89,0	6,4	76,0	9,4	111,8	10,9	129,7	10,2	120,9
Královéhradecký kraj	6,1	6,1	99,8	4,2	68,3	5,8	95,7	6,6	107,8	4,8	78,0	5,4	88,2
Liberecký kraj	6,2	6,2	100,6	4,7	76,2	6,1	99,0	6,4	103,8	6,5	105,0	7,7	124,4
Moravskoslezský kraj	14,3	14,3	99,7	13,3	92,9	14,7	102,8	14,5	101,5	13,9	96,9	12,0	83,6
Olomoucký kraj	12,8	10,4	81,4	9,6	75,2	9,6	74,8	12,0	94,1	10,0	78,2	8,2	63,9
Pardubický kraj	8,3	6,4	76,8	7,2	86,3	7,6	91,7	7,0	84,4	5,6	68,1	5,5	65,9
Plzeňský kraj	6,2	5,8	92,6	4,7	74,6	5,3	85,0	5,8	93,3	5,1	81,4	4,6	74,0
Praha	4,2	3,9	91,7	3,6	86,6	4,2	99,8	3,9	92,5	3,5	83,5	2,8	66,6
Středočeský kraj	7,5	6,7	89,6	4,9	65,4	5,2	68,7	5,4	71,8	5,2	69,6	4,5	60,5
Ústecký kraj	16	13,3	83,4	12,7	79,8	13,0	81,4	14,5	90,5	14,5	91,0	13,7	85,8
Vysočina	6,8	6,1	89,9	5,1	75,6	5,3	78,8	6,8	101,3	6,8	100,2	5,3	78,8
Zlínský kraj	8,1	8,5	104,8	7,9	97,5	7,5	92,8	7,4	91,4	9,4	116,3	7,0	86,8

POROVNÁNÍ NEZAMĚSTNANOSTI MEZI KRAJI

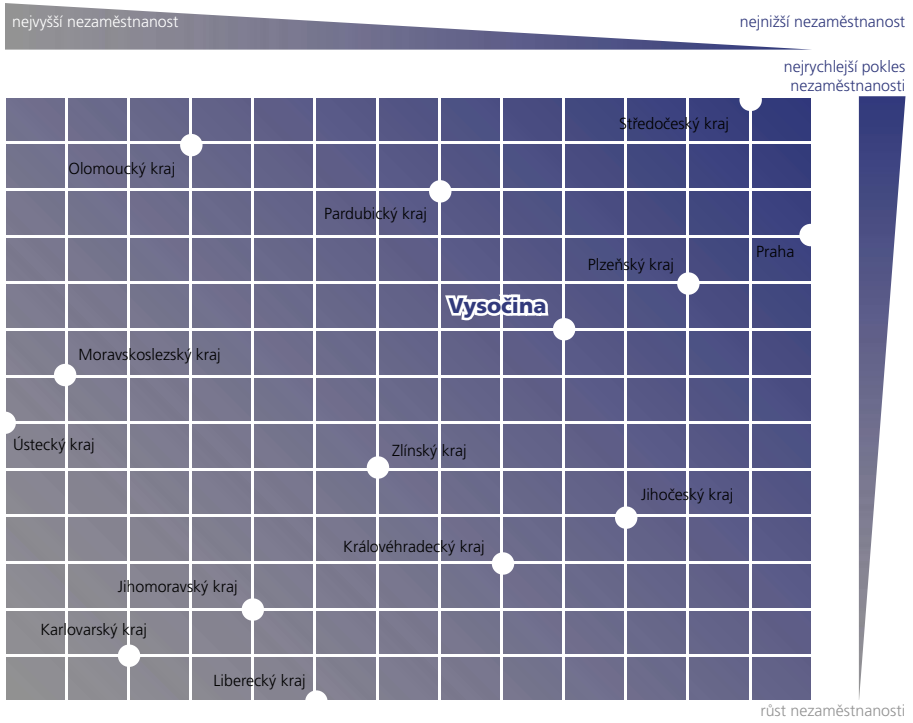

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

PROCENTO NEZAMĚSTNANOSTI

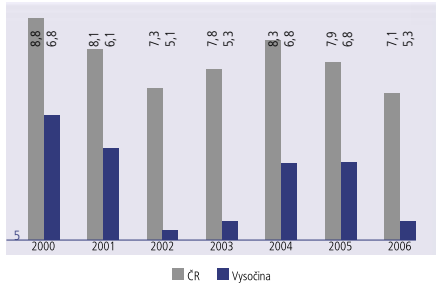

VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI PROTI ROKU 2000 (%)

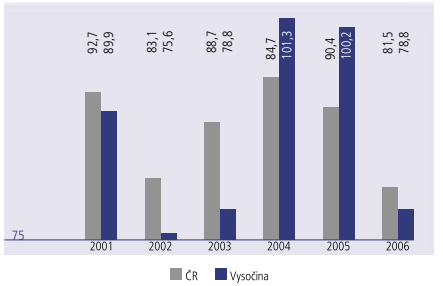

3. Průměrná tvorba hrubého fixního kapitálu na obyvatele

Hrubý fixní kapitál je všechno, co firmy vloží do své vlastní výroby. Tedy například nové stroje a zařízení nebo třeba nové výrobní haly. Takové číslo nám ukazuje, jak rychle podniky rostly v minulosti, zda v budoucnu ještě porostou a jak moc už dnes na budoucnost myslí.

V tomto ohledu si Vysočina nestojí nejlépe. Pro budoucí konkurenceschopnost firem Vysočiny, a tím i celé Vysočiny je důležité, aby firmy více investovaly do pořizování hmotných i nehmotných investic a současné zisky pokud možno neprojídaly. Je ale třeba vidět, že rozdíly mezi kraji jsou v tomto případě minimální.

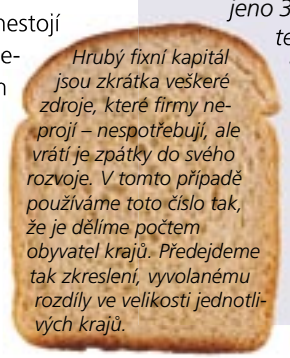

Hrubý fixní kapitál jsou zkrátka veškeré zdroje, které firmy neprojí – nespotřebují, ale vrátí je zpátky do svého rozvoje. V tomto případě používáme toto číslo tak, že je dělíme počtem obyvatel krajů. Předejdeme tak zkreslení, vyvolanému rozdíly ve velikosti jednotlivých krajů.

Zajímavosti

- *V roce 2007 bylo na Vysočině vybaveno osobním počítačem 42 procent domácností (nejvyšší hodnota hned po Praze), zatímco v České republice 39,6 procenta. K internetu bylo připojeno 31,4 procenta domácností, tedy přibližně stejně jako v České republice (32 procent).*
- *V našem kraji je 594 veřejně přístupných internetových připojení v knihovnách, což je dvakrát víc než v Praze. Vysočina má přitom oproti Praze asi polovinu obyvatel.*

PRŮMĚRNÁ TVORBA HRUBÉHO FIXNÍHO KAPITÁLU NA OBYVATELE (tis. Kč) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	59,7	62,1	104,1	63,6	106,5	64,5	108,1	65,8	110,3	67,0	112,3	68,5	114,7
Jihočeský kraj	61,2	65,3	106,7	62,0	101,3	63,7	104,1	63,7	104,0	65,4	107,0	64,6	105,6
Jihomoravský kraj	53,2	52,0	97,7	52,8	99,2	58,4	109,8	59,3	111,4	63,0	118,4	63,8	120,0
Karlovarský kraj	36,4	49,1	135,1	51,6	141,7	54,4	149,4	54,8	150,6	55,3	152,0	55,9	153,6
Královéhradecký kraj	55,1	49,1	89,0	53,8	97,6	53,1	96,4	53,5	97,0	52,5	95,3	52,5	95,2
Liberecký kraj	53,0	49,0	92,5	51,1	96,4	53,9	101,7	55,8	105,4	56,2	106,0	55,6	104,9
Moravskoslezský kraj	42,8	47,6	111,2	49,2	115,0	47,6	111,3	47,3	110,5	47,9	112,0	50,7	118,5
Olomoucký kraj	46,0	57,2	124,3	55,0	119,6	53,0	115,1	53,2	115,7	52,2	113,5	54,6	118,8
Pardubický kraj	43,1	47,0	109,0	49,0	113,7	49,3	114,6	50,4	117,0	49,5	114,9	49,1	114,1
Plzeňský kraj	72,7	64,0	88,0	61,8	85,0	60,8	83,7	62,2	85,6	61,6	84,8	65,6	90,3
Praha	124,6	129,6	104,1	138,7	111,3	139,4	111,9	146,5	117,6	150,4	120,8	155,7	125,0
Středočeský kraj	59,4	62,8	105,7	60,7	102,2	61,7	103,8	63,5	106,9	65,8	110,7	66,4	111,8
Ústecký kraj	43,2	48,9	113,3	49,7	115,1	53,0	122,8	52,6	121,8	52,0	120,5	52,6	121,8
Vysočina	54,1	53,2	98,3	51,8	95,9	51,2	94,7	51,5	95,3	53,1	98,3	52,2	96,6
Zlínský kraj	43,9	46,1	105,0	51,1	116,4	50,8	115,8	51,0	116,2	50,2	114,4	51,0	116,2

POROVNÁNÍ INVESTIC DO VÝROBY MEZI KRAJI

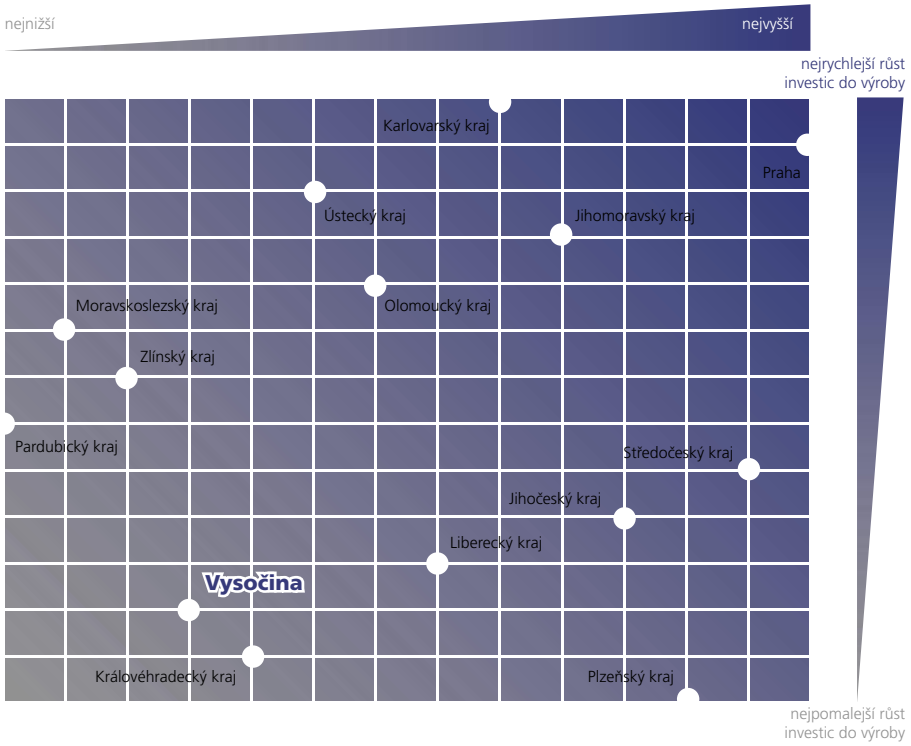

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

INVESTICE DO VÝROBY (TIS. KČ)

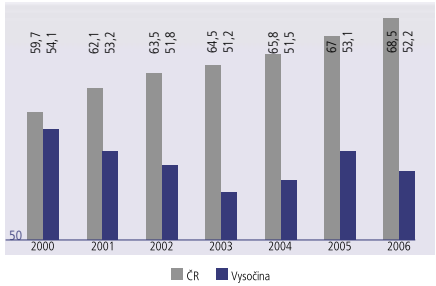

INVESTICE DO VÝROBY PROTI ROKU 2000 (%)

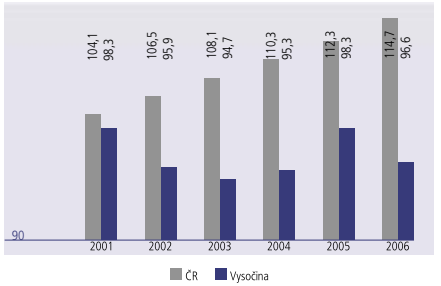

4. Čistý disponibilní důchod domácností

Chcete vědět, jak moc jsme v našem kraji bohatí či chudí? Ani tak, ani tak. Jsme sedmí nejbohatší ze čtrnácti krajů, tedy přesně v polovině. O tom vypovídá právě čistý disponibilní důchod domácností. Jsou to jednoduše řečeno peníze, které v domácnosti zbudou po obdržení mezd, důchodů a sociálních dávek a zaplacení všech daní.

Co je ale velice příjemné, je zjištění, že ze všech krajů lidem na Vysočině peněz v domácnostech přibývá zcela nejrychleji.

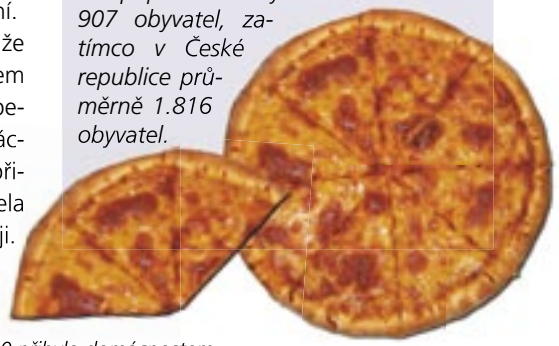

Od roku 2000 přibylo domácnostem na Vysočině bezmála o 40 procent peněz navíc.

Zajímavosti

• V roce 2006 bylo v kraji Vysočina 44 kin a 564 knihoven. Na jedno kino připadlo 11.628 obyvatel, zatímco průměrně v České republice připadlo na jedno kino 17.645 obyvatel. Na jednu knihovnu připadá na Vysočině 907 obyvatel, zatímco v České republice průměrně 1.816 obyvatel.

ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ NA OBYVATELE (Kč) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	113 398,4	119 778,2	105,6	125 282,0	110,5	130 945,4	115,5	135 493,6	119,5	141 015,7	124,4	150 429,0	132,7
Jihočeský kraj	110 459,1	115 704,1	104,7	119 103,1	107,8	126 962,4	114,9	130 765,0	118,4	136 380,5	123,5	145 989,7	132,2
Jihomoravský kraj	109 491,5	116 082,5	106,0	119 400,4	109,0	124 375,6	113,6	131 374,9	120,0	137 796,7	125,9	144 537,1	132,0
Karlovarský kraj	110 701,0	112 059,7	101,2	116 243,0	105,0	121 402,2	109,7	122 879,2	111,0	126 481,1	114,3	133 573,8	120,7
Královéhradecký kraj	113 871,4	119 633,2	105,1	124 371,9	109,2	125 751,6	110,4	130 024,9	114,2	137 410,6	120,7	146 032,9	128,2
Liberecký kraj	108 753,1	114 909,7	105,7	119 653,7	110,0	123 016,8	113,1	127 543,2	117,3	132 210,8	121,6	139 235,6	128,0
Moravskoslezský kraj	103 028,1	108 875,0	105,7	113 212,3	109,9	116 768,4	113,3	120 990,0	117,4	128 772,5	125,0	136 584,1	132,6
Olomoucký kraj	103 623,5	109 448,0	105,6	115 746,7	111,7	120 210,6	116,0	123 603,4	119,3	128 054,8	123,6	136 239,8	131,5
Pardubický kraj	104 338,3	109 742,0	105,2	115 783,4	111,0	120 166,3	115,2	127 147,2	121,9	134 226,8	128,6	141 859,0	136,0
Plzeňský kraj	113 439,2	121 683,4	107,3	126 243,1	111,3	130 972,5	115,5	136 759,7	120,6	140 741,3	124,1	150 919,8	133,0
Praha	150 994,0	162 269,6	107,5	170 587,7	113,0	181 308,0	120,1	185 187,8	122,6	189 893,7	125,8	204 845,3	135,7
Středočeský kraj	118 665,4	123 844,6	104,4	133 402,6	112,4	140 937,0	118,8	145 872,7	122,9	149 611,3	126,1	159 515,6	134,4
Ústecký kraj	103 702,0	108 732,3	104,9	111 100,2	107,1	116 396,5	112,2	119 551,1	115,3	124 493,0	120,0	133 597,6	128,8
Vysočina	103 357,5	110 425,4	106,8	118 596,7	114,7	123 798,1	119,8	129 208,4	125,0	132 394,9	128,1	142 875,7	138,2
Zlínský kraj	106 369,3	112 241,7	105,5	117 133,3	110,1	122 392,7	115,1	124 849,1	117,4	131 751,2	123,9	141 908,0	133,4

POROVNÁNÍ ČISTÉHO DISPONIBILNÍHO DŮCHODU MEZI KRAJI

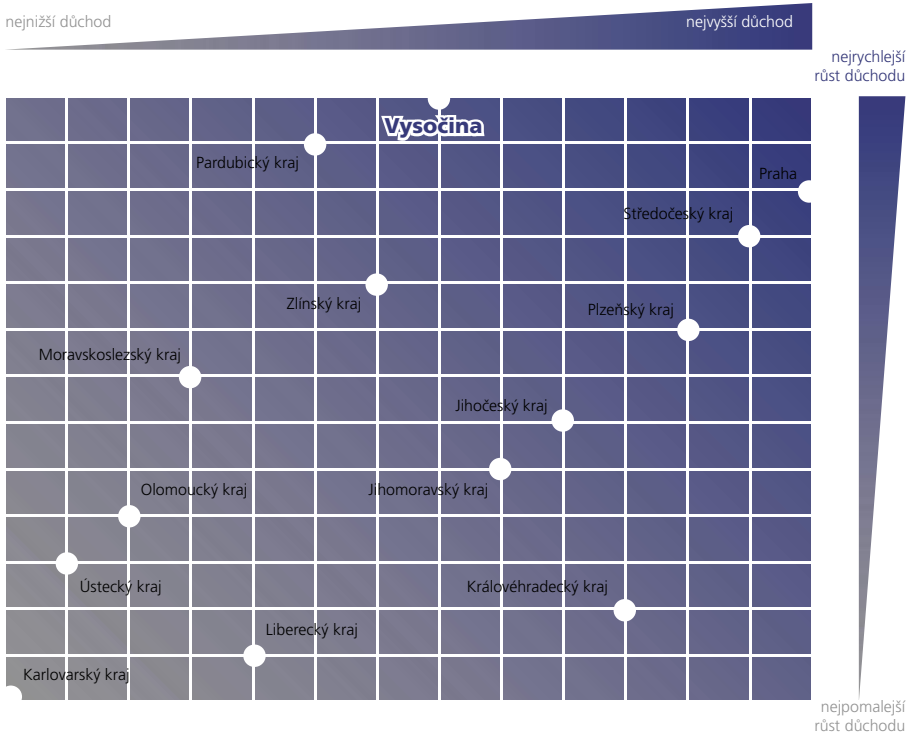

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ (KČ)

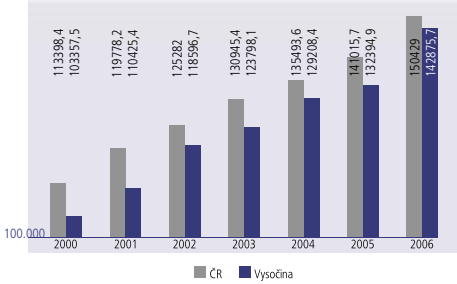

RŮST ČISTÉHO DISPONIBILNÍHO DŮCHODU DOMÁCNOSTÍ PROTI ROKU 2000 (%)

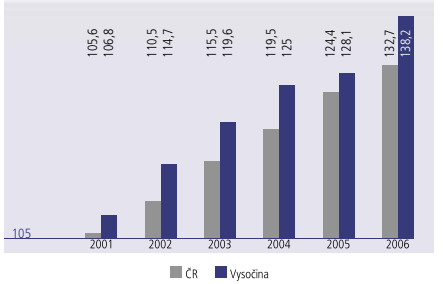

IV. Inovační schopnost

Vsadili jsme na moderní výrobu

Nové, moderní postupy, nové technologie a nové produkty. To všechno si můžeme pod slovem inovace představit. Skrývá se pod ním ale ještě daleko více. Například to, zda na Vysočině působí výzkumníci a vědci, zda jsou zaměstnanci vzdělaní, zda sem zahraniční investoři míří s převratnými způsoby výroby, zda umíme využívat počítače a počítačové sítě.

Inovace v našem kraji se poměrně rychle vyvíjejí – rostou. Mezi čtrnácti kraji jsme společně s Královehradeckým krajem pátí nejrychlejší. To je důležité, protože v celkovém pořadí krajů z hlediska inovací jsme opět společně s Královehradeckým krajem zatím jedenáctí. V případě inovací je co zlepšovat a krajský půlmiliardový projekt vědeckotechnologického parku by měl být tím správným impulsem.

Zajímavosti

- *Kvalifikovaných řemeslníků a opravářů je mezi lidmi na Vysočině 23 procent. Pedagogů, zdravotníků a techniků pak 20 procent, 18 procent lidí obsluhuje stroje, ve službách a obchodě pracuje 10 procent lidí; vědců a vůbec těch, kteří vykonávají odbornou duševní práci, je osm procent, šest procent je úředníků, pět procent manažerů, tři procenta kvalifikovaných lesníků a zemědělců a sedm procent je nekvalifikovaných a pomocných dělníků včetně pracovníků v zemědělství.*

POROVNÁNÍ INOVAČNÍ SCHOPNOSTI KRAJŮ

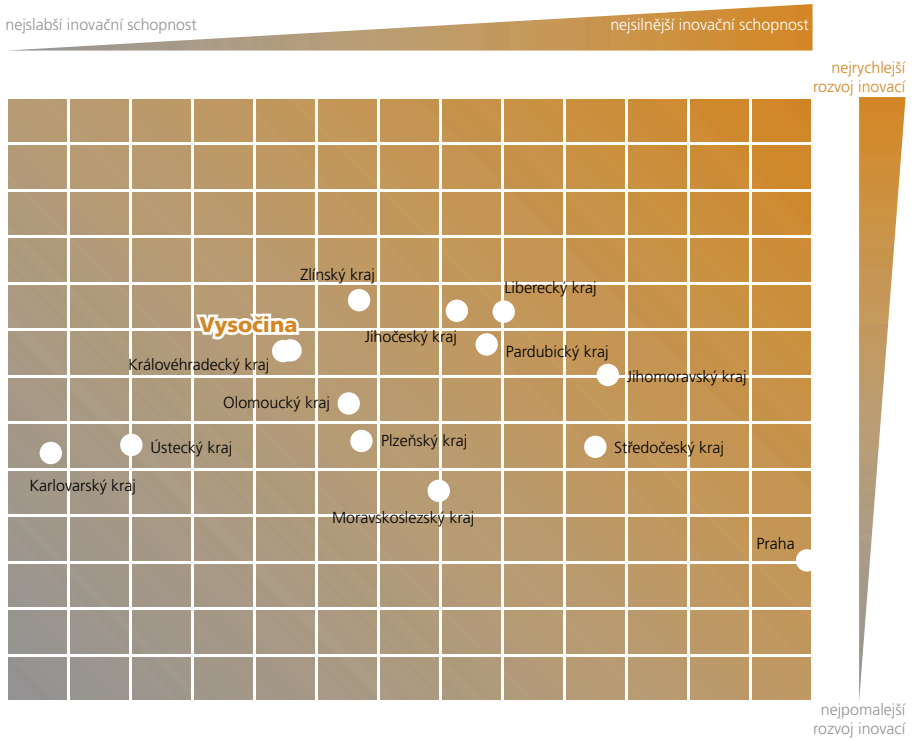

IV. Inovační schopnost

1. Výdaje na výzkum a vývoj

V této kapitole porovnáváme, kolik peněz v každém kraji putuje na podporu vědecké práce a zda (a jak) tyto peníze rostou. Vycházíme z údajů o mzdách pracovníků, nákupech materiálů a služeb, ale také o penězích na nákupy nových budov, pozemků a přístrojů pro výzkum určených. Tyto údaje navíc shrnují výzkumnou práci ve všech oblastech – vysoké školy, vládní projekty, neziskové organizace i soukromé firmy. Přepočítáme pak tyto peníze na jednoho obyvatele konkrétního kraje, abychom měli srovnatelný údaj.

Protože se výzkum a vývoj soustřeďuje hlavně na moderní technologie, jako jsou počítačové programy, biotechnologie, nanotechnologie a nové materiály, je jasné, že lepší postavení mají hlavně kraje s velkými městy, kde se soustřeďují výzkumné ústavy, vývojářská centra firem a vysoké školy. Vysočina je desátá, co se týká rychlosti růstu výdajů na výzkum a vývoj, a dvanáctá, pokud jde o částku, která na tento účel putuje.

Ze všech údajů vyplývá, že dlouhodobá masivní podpora rozvoje vysokého školství, vybudování vědeckotechnologického parku, podpora talentované mládeže a další kroky ze strany kraje jsou tou správnou cestou. Důležitá je zejména podpora technických a přírodovědných oborů.

Zajímavosti

- *Na Vysočině mají sídlo dvě vysoké školy a dalších devět pracovišť vysokých škol z jiných krajů. Kraj sám zřizuje (spravuje) 96 školských zařízení, z toho 52 středních škol.*

PRŮMĚRNÉ VÝDAJE NA VÝZKUM A VÝVOJ NA OBYVATELE (Kč) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	2 580,0	2 678,2	103,8	2 750,9	106,6	2 852,6	110,6	2 968,6	115,1	3 159,9	122,5	3 401,5	131,8
Jihočeský kraj	1 236,0	1 264,0	102,3	1 294,7	104,8	1 381,4	111,8	1 471,4	119,0	1 653,7	133,8	1 806,0	146,1
Jihomoravský kraj	1 958,6	2 340,4	119,5	2 494,4	127,4	2 644,3	135,0	2 821,3	144,0	3 037,2	155,1	3 241,2	165,5
Karlovarský kraj	145,6	184,4	126,7	207,5	142,6	231,0	158,7	248,1	170,4	248,5	170,7	246,1	169,1
Královéhradecký kraj	1 067,8	1 157,6	108,4	1 174,1	110,0	1 238,6	116,0	1 421,2	133,1	1 539,7	144,2	1 575,8	147,6
Liberecký kraj	1 769,9	1 737,0	98,1	1 755,6	99,2	1 794,1	101,4	1 841,2	104,0	1 965,4	111,0	2 176,4	123,0
Moravskoslezský kraj	1 520,1	1 455,7	95,8	1 342,6	88,3	1 486,3	97,8	1 540,9	101,4	1 574,8	103,6	1 982,8	130,4
Olomoucký kraj	1 140,2	1 151,0	101,0	1 226,5	107,6	1 277,1	112,0	1 353,7	118,7	1 485,8	130,3	1 570,0	137,7
Pardubický kraj	1 696,4	1 826,8	107,7	1 887,7	111,3	2 041,1	120,3	2 173,0	128,1	2 348,4	138,4	2 556,3	150,7
Plzeňský kraj	1 058,7	1 122,8	106,0	1 251,6	118,2	1 262,5	119,2	1 314,2	124,1	1 436,5	135,7	1 574,9	148,8
Praha	9 347,8	9 035,3	96,7	8 946,8	95,7	9 252,5	99,0	9 674,5	103,5	10 295,6	110,1	11 131,7	119,1
Středočeský kraj	5 162,0	5 791,0	112,2	6 109,2	118,3	6 113,8	118,4	6 156,3	119,3	6 362,3	123,3	6 489,6	125,7
Ústecký kraj	394,1	502,4	127,5	521,1	132,2	574,9	145,9	584,1	148,2	606,0	153,8	621,6	157,7
Vysočina	697,4	656,1	94,1	710,7	101,9	739,8	106,1	796,5	114,2	894,4	128,3	911,0	130,6
Zlínský kraj	822,3	988,1	120,2	1 353,4	164,6	1 397,5	169,9	1 384,5	168,4	1 597,4	194,3	1 767,8	215,0

POROVNÁNÍ VÝDAJŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ MEZI KRAJI

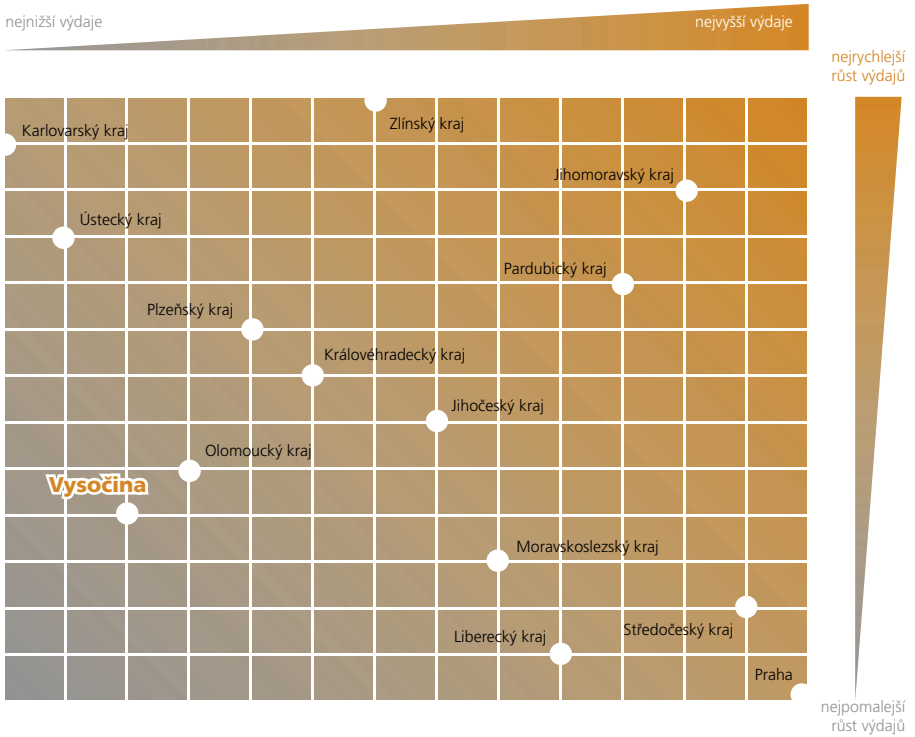

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

VÝDAJE NA VÝZKUM A VÝVOJ NA OBYVATELE (KČ)

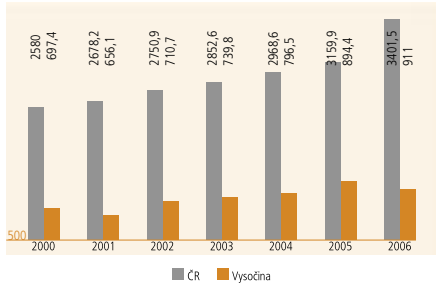

RŮST VÝDAJŮ NA VÝZKUM A VÝVOJ NA OBYVATELE PROTI ROKU 2000 (%)

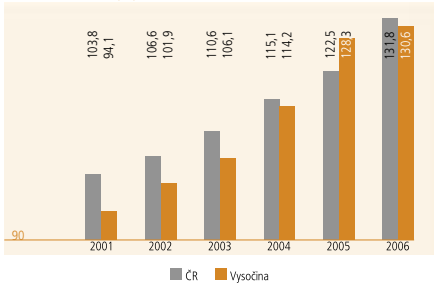

IV. Inovační schopnost

2. Počet zaměstnanců výzkumu a vývoje

O tom, že je výzkum a vývoj nezbytný právě kvůli budoucímu rozvoji kraje, už víme. Zajímá nás tedy, kolik lidí ve výzkumu a vývoji skutečně pracuje a jak se toto číslo podílí na celkové zaměstnanosti v kraji. Přepočítáme toto číslo na jeden tisíc všech zaměstnanců – to zabrání zkreslení z hlediska velikosti krajů.

Zajímavosti

- *V roce 2006 pracovalo ve výzkumu a vývoji v kraji Vysočina celkem 605 pracovníků. Z toho bylo 102 žen a 503 mužů. Plných 96 procent pracovalo v podnikatelském sektoru a čtyři procenta ve veřejném sektoru. V celé České republice pracovalo ve výzkumu a vývoji v roce 2006 47.729 pracovníků, z toho 15.056 žen.*

Na Vysočině pracuje z tisíce zaměstnanců přesně 2,6 pracovníka ve výzkumu a vývoji

POČET ZAMĚSTNANCŮ VÝZKUMU A VÝVOJE NA 1000 ZAMĚSTNANCŮ (přepočtený počet) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	4,9	5,3	107,4	5,2	106,5	5,7	115,9	5,8	118,9	8,7	177,5	9,4	191,8
Jihočeský kraj	3,0	3,4	111,4	3,4	111,4	3,7	123,2	3,7	123,6	5,5	182,0	6,0	198,7
Jihomoravský kraj	4,8	7,0	145,1	6,1	126,8	6,9	141,8	7,1	147,5	11,2	232,2	11,4	236,1
Karlovarský kraj	0,3	0,7	196,7	0,6	175,4	0,8	233,0	0,8	226,6	0,5	135,0	0,6	184,5
Královéhradecký kraj	1,7	2,5	149,3	2,7	158,5	3,0	179,3	4,1	244,5	5,2	307,3	4,5	268,1
Liberecký kraj	3,2	3,2	98,6	3,4	104,1	3,3	102,1	3,7	115,4	6,4	197,0	9,1	283,2
Moravskoslezský kraj	2,8	3,1	108,2	2,7	96,5	3,2	112,7	3,3	115,7	4,4	156,5	4,8	170,2
Olomoucký kraj	3,6	3,3	93,4	3,4	93,7	3,6	100,6	4,2	117,2	7,4	206,1	7,1	199,1
Pardubický kraj	4,1	4,9	120,1	4,8	118,8	4,7	114,4	5,0	123,7	8,1	198,4	8,9	218,9
Plzeňský kraj	3,1	3,2	103,7	3,2	102,4	2,6	83,0	2,8	90,4	5,0	162,6	6,4	204,8
Praha	13,6	13,5	99,4	13,6	100,0	14,7	107,7	14,6	107,3	21	154,2	22,6	166,2
Středočeský kraj	6,0	5,6	93,0	6,0	99,9	7,2	118,8	6,7	110,8	8,8	145,6	9,2	152,3
Ústecký kraj	1,0	1,5	149,0	1,1	107,7	1,1	105,1	1,2	122,4	2,0	196,9	2,2	221,7
Vysočina	1,4	1,3	93,8	1,8	126,3	1,9	136,5	2,1	150,7	3,1	215,5	2,6	182,7
Zlínský kraj	2,2	2,8	126,9	3,2	144,4	3,1	137,6	3,0	135,7	6,3	280,2	6,6	291,9

POČET ZAMĚSTNANCŮ VÝZKUMU A VÝVOJE

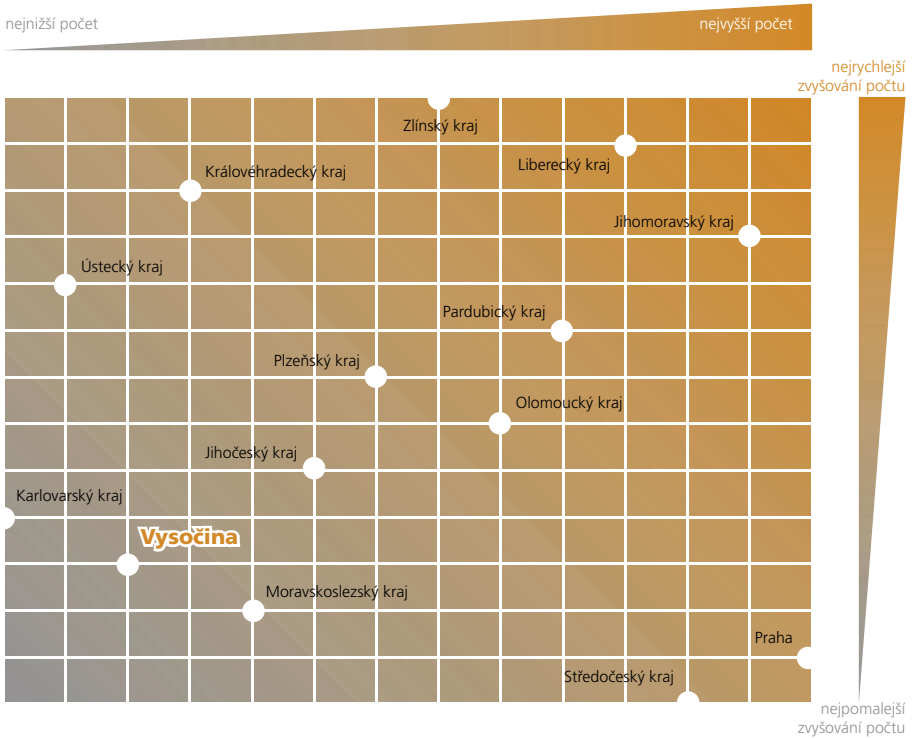

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

POČET ZAMĚSTNANCŮ VÝZKUMU A VÝVOJE (PŘEPOČTENÝ NA 1.000 ZAMĚSTNANCŮ)

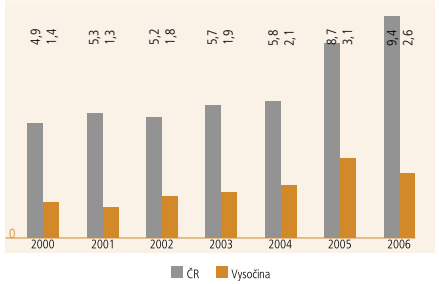

RŮST POČTU ZAMĚSTNANCŮ VÝZKUMU A VÝVOJE PROTI ROKU 2000 (%)

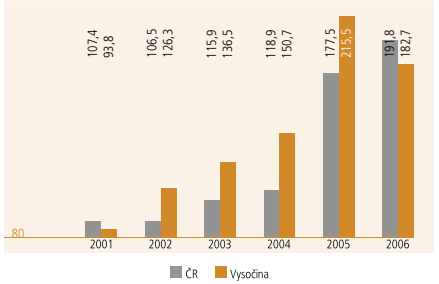

3. Přímé zahraniční investice

O tom, jak si kraj stojí z hlediska inovací, mnohé také vypovídají zahraniční investice. Tedy v podstatě cizí firmy a jejich peníze, které k nám na Vysočinu přišly.

Se zahraničním kapitálem totiž přicházejí právě nové postupy a změny technologií. Zahraniční investice přispívají ke snižování nezaměstnanosti a vůbec k většímu bohatství v kraji. Opět přepočítáme zahraniční investice na jednoho obyvatele kraje tak, abychom vyloučili vliv velikosti krajů.

Počet zahraničních investic a množství investovaných peněz na Vysočině rychle roste, a to dokonce nejrychleji ze všech krajů.

Zajímavosti

• Na Vysočině v roce 2007 působilo téměř 100.000 ekonomických subjektů, z toho bylo 2.282 firem vlastněných zahraničními subjekty a 462 firem se smíšeným vlastnictvím. Od roku 2004 se počet těchto mezinárodních firem zvýšil o 578.

Zahraniční investice na Vysočině se mezi roky 2000 a 2006 zvětšily třikrát

STAV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA OBYVATELE (tis. Kč) (zdroj dat: ČNB)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000%
ČESKÁ REPUBLIKA	79,7	96,2	120,7	114,2	143,3	113,8	142,7	125,3	157,2	145,5	182,5	162	203,2
Jihočeský kraj	49,6	56,4	113,5	61,4	123,8	52,7	106,1	66,3	133,5	90,7	182,7	96,2	193,8
Jihomoravský kraj	45,3	52,0	114,9	52,6	116,3	62,8	138,6	81,0	178,9	52,2	115,2	61,8	136,4
Karlovarský kraj	34,5	36,5	105,9	48,6	140,7	45,4	131,6	50,7	146,9	52,7	152,7	53,6	155,2
Královéhradecký kraj	31,0	36,0	115,9	41,7	134,2	44,3	142,7	47,2	152,0	44,7	144,0	39,2	126,3
Liberecký kraj	36,8	41,6	113,1	52,2	142,0	67,5	183,6	102	277,5	107,5	292,4	109,5	297,9
Moravskoslezský kraj	28,8	30,9	107,1	40,5	140,6	56,2	194,9	65,2	226,1	71,0	246,3	98,3	341,0
Olomoucký kraj	27,9	38,1	136,8	41,8	149,9	48,7	174,8	53,2	190,8	43,9	157,6	41,5	148,8
Pardubický kraj	44,1	54,8	124,3	52,9	120,1	78,6	178,3	68,7	155,8	71,2	161,5	74,9	170,1
Plzeňský kraj	60,3	71,2	118,0	91,1	151,1	90,5	150,1	86,0	142,6	88,0	145,9	95,8	158,8
Praha	329,7	417,8	126,7	527,6	160,0	461,1	139,9	511,4	155,1	678,0	205,7	745,2	226,0
Středočeský kraj	87,0	93,3	107,2	101,8	117,0	118,7	136,4	112,4	129,2	137,9	158,5	156,5	179,8
Ústecký kraj	73,7	84,5	114,7	93,0	126,3	82,6	112,1	92,2	125,2	75,2	102,1	73,6	99,9
Vysočina	27,8	47,0	169,2	35,6	128,2	61,6	221,5	64,7	232,6	69,0	248,2	99,8	358,8
Zlínský kraj	34,0	44,5	130,8	51,9	152,8	47,6	139,9	48,9	143,8	50,1	147,3	50,3	147,8

POROVNÁNÍ ZAHRANIČNÍCH INVESTIC V KRAJÍCH

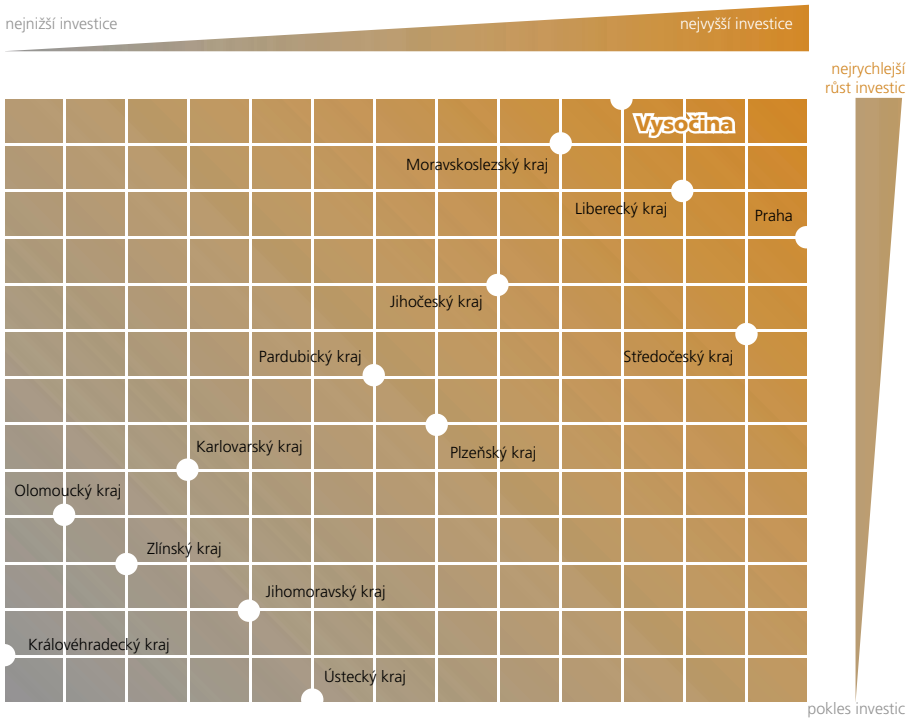

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

OBJEM ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA JEDNOHO OBYVATELE (TIS. KČ)

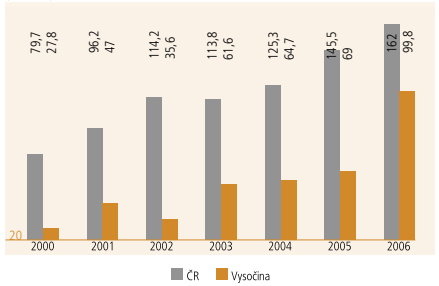

RŮST ZAHRANIČNÍCH INVESTIC PROTI ROKU 2000 (%)

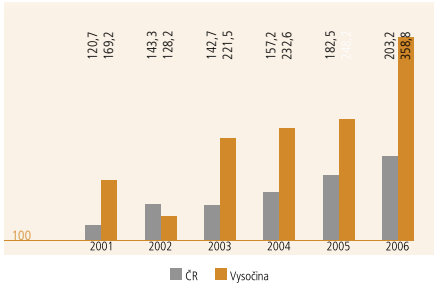

4. Podíl zaměstnaných vysokoškoláků

Čím vzdělanější lidé pracují ve firmách, tím je pravděpodobnější, že firmy budou používat modernější postupy a vůbec lépe prosperovat. Navíc to znamená orientaci na náročnější odvětví výroby, a tedy více peněz pro ekonomiku celého kraje. Vysočina je v počtu zaměstnaných vysokoškoláků na desátém místě mezi kraji, toto procento se ale poměrně rychle zvyšuje. V této rychlosti zaujímáme čtvrté místo.

Zajímavosti

• *Celkem 28.500 obyvatel Vysočiny má podle posledního sčítání lidu vysokoškolské vzdělání (5,6 %), zatímco v celé České republice mělo vysokou školu 762.459 obyvatel (7,4 %). Vyšší odborné vzdělání mělo na Vysočině 13.504 obyvatel (2,6 %) a v České republice 296.254 obyvatel (2,9 %).*

Ze 100 zaměstnanců na Vysočině má 11,7 vysokou školu

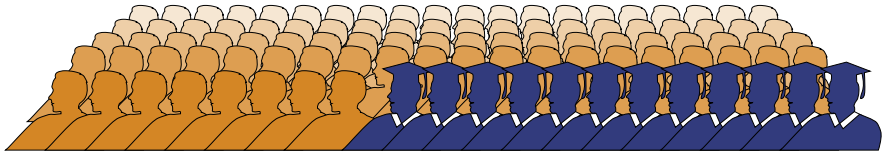

PODÍL VYSOKOŠKOLÁKŮ ZAMĚSTNANÝCH V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ (%) (zdroj dat: ČSÚ)

	2000	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	hodnota	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %	hodnota	index 2000 %
ČESKÁ REPUBLIKA	11,9	13,1	109,3	13,2	110,9	13,5	112,9	14,0	117,4	14,6	122,1	14,9	124,7
Jihočeský kraj	9,2	10,5	114,5	11,8	129,0	12,1	132,2	12,4	135,7	11,9	130,3	13,8	150,5
Jihomoravský kraj	14,6	16,2	111,4	17,1	117,2	16,8	115,4	17,5	120,0	17,6	120,4	18,0	123,5
Karlovarský kraj	8,1	8,4	103,8	8,0	98,9	9,0	110,7	8,9	109,6	9,3	114,4	8,7	107,4
Královéhradecký kraj	10,1	10,9	108,3	10,6	105,0	12,1	120,6	12,1	120,5	11,4	113,4	14,1	140,4
Liberecký kraj	7,6	8,9	117,7	9,3	123,0	9,6	127,5	8,5	112,0	10,9	144,0	10,3	135,6
Moravskoslezský kraj	10,9	12,4	114,5	11,7	107,6	12,3	112,8	12,1	111,2	12,9	118,6	12,9	118,4
Olomoucký kraj	10,7	12,6	118,1	10,2	95,8	10,7	100,6	12,5	117,4	14,1	131,7	14,3	133,6
Pardubický kraj	9,9	10,0	101,1	9,4	95,4	10,9	110,3	10,9	110,7	12,4	125,6	12,3	124,7
Plzeňský kraj	9,8	10,6	108,3	11,3	115,1	10,4	106,9	11,7	119,7	11,0	112,5	11,8	120,5
Praha	25,1	27,0	107,4	28,3	112,5	27,8	110,4	28,9	114,8	29,2	116,2	28,7	114,0
Středočeský kraj	7,9	9,8	124,3	9,2	116,4	10,0	126,9	11,4	144,3	11,6	147,9	11,5	145,7
Ústecký kraj	8,0	7,5	93,1	8,5	105,5	7,2	89,6	7,7	95,6	8,5	106,5	9,5	119,0
Vysočina	8,5	8,2	96,8	9,4	111,3	10,0	118,2	10,2	120,2	11,7	137,4	11,7	138,2
Zlínský kraj	10,5	10,8	102,7	11,3	107,8	12,1	115,1	12,2	116,3	13,2	125,1	13,1	124,0

POROVNÁNÍ PROCENTA ZAMĚSTNANÝCH VYSOKOŠKOLÁKŮ

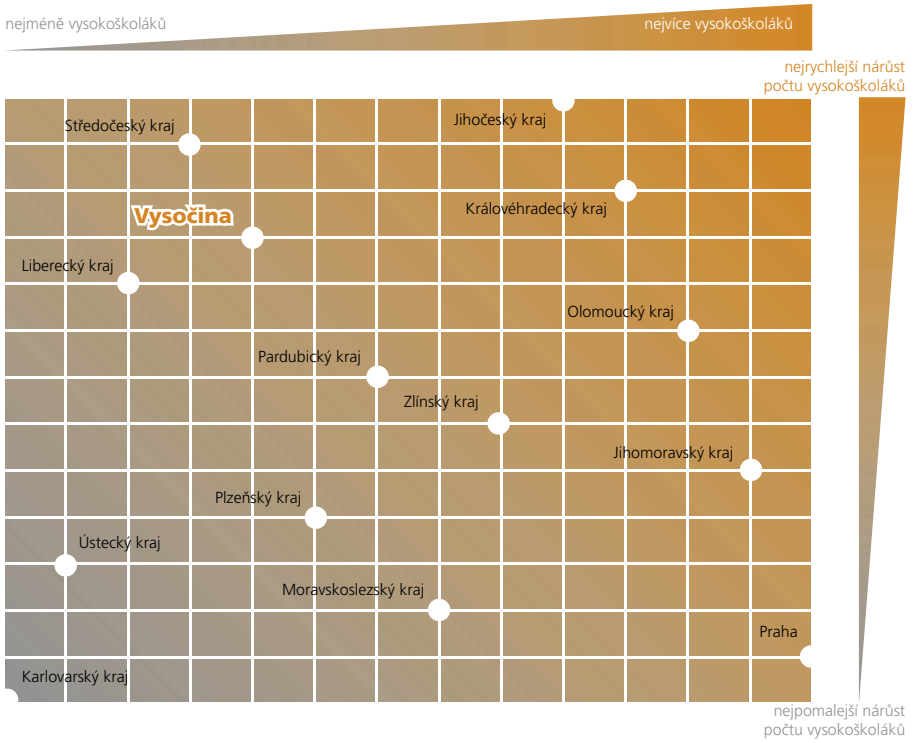

POROVNÁNÍ VYSOČINY S ČESKOU REPUBLIKOU

PODÍL ZAMĚSTNANÝCH VYSOKOŠKOLÁKŮ (%)

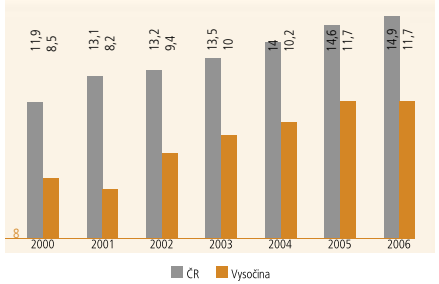

NÁRŮST PODÍLU ZAMĚSTNANÝCH VYSOKOŠKOLÁKŮ PROTI ROKU 2000 (%)

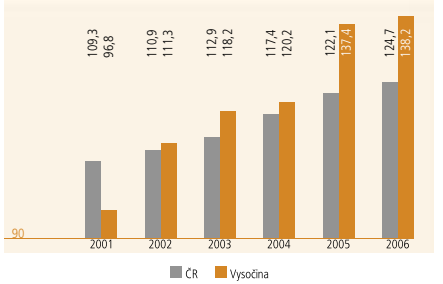

V. Celkové hodnocení

Vysočina se rozvíjí nejrychleji

Z uvedeného grafu, který vznikl výpočtem průměru pořadí krajů podle hodnot jednotlivých ukazatelů (vodorovná osa) a průměru pořadí krajů podle rychlosti zlepšování jednotlivých ukazatelů (svislá osa), plyne, že Vysočina se rozvíjí nejrychleji ze všech českých krajů. Její ekonomika a podmínky pro život lidí jsou tak dobré, že vyslovení fráze o chudém bramborářském kraji s poli plnými kamení je dnes totální omyl a nesmysl.

Na žebříčku průměrného pořadí velikosti hodnot jednotlivých ukazatelů je Vysočina šestá. Předstihla nás pouze Praha, Jihočeský, Jihomoravský, Středočeský a Plzeňský kraj.

Naše prvenství v průměrné rychlosti rozvoje navíc dává dobré předpoklady k tomu, aby i v budoucnu bylo na Vysočině dobře. Zároveň jsou dosažené výsledky dobrým důvodem nejen k radosti i hrdosti na náš kraj, ale jsou i závazkem.

Zajímavosti

• *Vysočina je pátým největším regionem České republiky, její rozloha je 6.796 m². Zabírá devět procent celkové plochy státu. Nejvyšším vrcholem v kraji je Javořice u Telče (837 m. n. m.). Jen čtyři města kraje mají více než 20.000 obyvatel a jen v jednom městě žije více než 50.000 obyvatel. Celkově je v kraji 704 obcí, což je druhý nejvyšší počet mezi regiony. Celkem má Vysočina 513.677 obyvatel (k 1. 1. 2008). Na jednom čtverečním kilometru žije v průměru 75 lidí, což je třetí nejnižší číslo mezi českými a moravskými kraji.*

CELKOVÉ POROVNÁNÍ KRAJŮ – PRŮMĚR VŠECH UKAZATELŮ

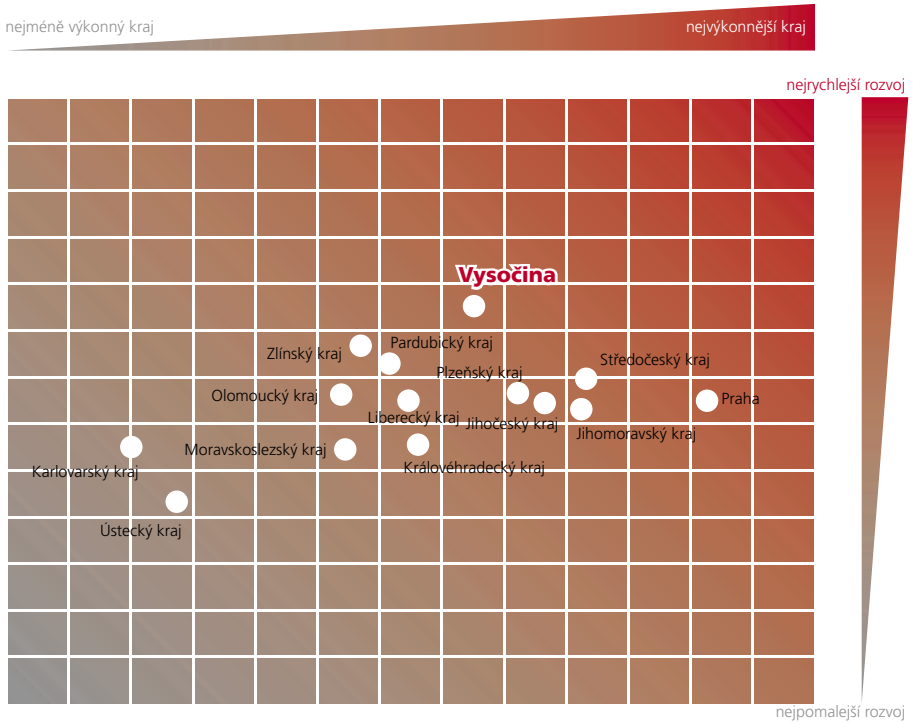

VI. Závěr

1. O datech

Nejdůležitější součást této publikace jsou data. Jaká data jsme používali a odkud jsme je vzali, uvádíme vždy v příslušné tabulce u jednotlivých ukazatelů; následující řádky proto berte jako upřesnění některých vybraných údajů:

• Pro *Zajímavosti* jsme čerpali data především ze stránek Českého statistického úřadu, případně z volně dostupných zdrojů na internetu.

www.analytika.kr-vysocina.cz

• Pro přepočet některých ukazatelů na obyvatele, případně 1.000 obyvatel, jsme použili údaje Českého statistického úřadu k 31. prosinci daného roku.

• Údaje týkající se kriminality jsme čerpali ze Statistického výkazu č. 1 Policie ČR, v údajích pro kraje nejsou obsaženy referáty cizinecké a pohraniční policie.

• Pro výpočet produktivity práce jsme použili údaje o zaměstnanosti celkem (počet zaměstnaných na hlavní pracovní poměr dle místa pracoviště) a údaje o hrubém domácím produktu v běžných cenách z regionálních účtů ČSÚ.

• Při výpočtu tvorby hrubého fixního kapitálu na obyvatele používáme v jednotlivých letech vždy průměrovanou hodnotu od roku 2000.

• U počtu zaměstnanců výzkumu a vývoje je použit průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený na plný pracovní úvazek věnovaný výzkumným a vývojovým činnostem (FTE).

• Údaje o mezinárodních ekonomických subjektech jsme čerpali z Registru ekonomických subjektů Vysočiny (ČSÚ).

• Informace o přímých zahraničních investicích jsme čerpali z webu České národní banky.

Data rychle zastarávají, aktuální čísla i aktuální pozici Vysočiny v našem srovnání najdete na krajských analytických stránkách.

2. O autorech

Přiznám se, že úplně přesně nevím, kdo všechno se podílel na vzniku této knížečky. Přestože se nejedná o nijak rozsáhlou publikaci na počet stran, těch, kteří ověřovali, počítali a dodávali údaje, byly desítky. Všem jim proto alespoň takto v závěru moc děkuji. Uvědomuji si, že spolupráce se mnou není nijak jednoduchá a mé požadavky na neustálé doplňování a zpřesňování údajů včetně neustálých úvah o možných zjednodušeních bez újmy na přesnosti musely leckdy lézt na nervy a značně vysilovat.

Zvláště si však přesto dovolím poděkovat dvěma mužům.

Jedním z nich je Ing. Michal Šulc, který je vedoucím analytického odboru Krajského úřadu kraje Vysočina a já se osobně domnívám, že jeho potenciál i potenciál odboru, jejž vede, může při jeho plném využití zásadně ovlivnit v pozitivním slova smyslu další rozvoj našeho kraje.

O možné kariéře samotného Ing. Michala Šulce se zde rozepisovat nebudu, ale jako analytik se neustále zlepšuje a jeho autorita v rámci České republiky neobvykle rychle roste. Uvidíme, čím nás v budoucnosti překvapí. Tím druhým mužem je někdy až neuvěřitelný čtenář mých myšlenek a záměrů Petros Martakidis. Petros Martakidis sice nedisponuje hlubšími znalostmi z oblasti matematiky, zejména potom statistiky, naproti tomu ale vládne velmi solidně zdravým selským rozumem. Troufám si napsat, že to bylo pro naši spolupráci velmi důležité, neboť to umožnilo, aby se i pro takzvané laiky snad staly některé dříve nesrozumitelné kapitoly naší knihy srozumitelné nebo alespoň méně nesrozumitelné.

Miloš Vystrčil, 19. červen 2008

3. Rejstřík

C
celkové hodnocení 3, 6, 38

Č
čistota ovzduší 8
čistý disponibilní důchod domácností 3, 26

D
dynamika 7

E
emise 14, 15

H
hrubý fixní kapitál 24

I
inovační schopnost 3, 6, 28, 30, 32, 34, 36

K
kraj 1, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39
kriminalita 10
kvalita života 3, 6, 8, 10, 12, 14, 16

M
makroekonomika 3, 6, 18, 20, 22, 24, 26
metodika srovnání 5

N
nezaměstnanost 22

P
peníze 16
produktivita práce 20
průměrná měsíční hrubá mzda 16
průměrné mzdy 8

S
statistika 4, 18
střední délka života 8

T
trestná činnost 8

V
výkonnost 7
Vysočina 1, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41
vysokoškolák 3, 36, 37
vývoj 3, 18, 23, 30, 30–42, 31, 32
výzkum 3, 30, 30–42, 31, 32

Z
zahraniční investice 34

Krajský úřad kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava
tel.: 564 602 111, fax: 564 602 420
e-mail: posta@kr-vysocina.cz
www.kr-vysocina.cz